

# Driftsrapport 2. tertial 2019

---

## Innholdsfortegnelse

|                                                                                    |    |
|------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Rådmannens kommentarer.....                                                        | 3  |
| Oppsummering.....                                                                  | 3  |
| Investeringsprosjekter .....                                                       | 3  |
| Driftsregnskapet.....                                                              | 3  |
| Innstilling til vedtak .....                                                       | 5  |
| Totaloversikt økonomi .....                                                        | 5  |
| Forslag budsjettjusteringer .....                                                  | 5  |
| Sentrale kapitler .....                                                            | 7  |
| Sentrale inntekter .....                                                           | 7  |
| Sentrale utgifter .....                                                            | 8  |
| Finansinntekter og -utgifter .....                                                 | 9  |
| Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner - til disposisjon for tjenesteområdene..... | 11 |
| Kommunens tjenesteområder .....                                                    | 13 |
| Stabene .....                                                                      | 13 |
| Teknikk og samfunnsutvikling .....                                                 | 16 |
| Kultur og oppvekst .....                                                           | 21 |
| Helse og omsorg.....                                                               | 23 |
| Investeringer .....                                                                | 28 |
| Status balansen .....                                                              | 42 |
| Vurdering av likviditeten.....                                                     | 42 |
| Status fond .....                                                                  | 42 |

## Rådmannens kommentarer

### Oppsummering

Driftsrapporten 2. tertial 2019 er en ren økonomirapportering. Tidligere har driftsrapporten også inneholdt en status for kommunens overordnede mål. Siden kommunen gjør en helhetlig målrapportering i årsmeldingen, og at driftsrapporten skal ha økonomi i fokus, vil det i år ikke gjøres noen rapportering på mål i driftsrapporten.

### Investeringsprosjekter

Investeringsregnskapet er gjennomgått og pågående investeringer er kommentert i forhold til økonomi og fremdrift. Se under punkt investeringer for status.

### Driftsregnskapet

Driftsrapporten for 2. tertial tar for seg de økonomiske endringene som er kjent pr august. Eventuelle avvik mellom budsjett og regnskap er gjennomgått og det rapporteres på avvik for hele året i forhold til revidert budsjett.

Det meldes om store negative avvik i forhold til budsjett. Skole og barnehage melder om avvik på 6,234 mill. kroner og Helse og omsorg på 16,786 mill. kroner.

I forbindelse med regnskapsavslutningen for 2018 brukte Helse og omsorg 6,9 mill. kroner og skole og barnehage 2,6 mill. kroner av fond for å dekke underskudd. Da det er gjentakende underskudd for Helse og omsorg og Skole og barnehage tyder dette på at driftsnivået er for høyt i forhold til budsjett.

Disposisjonsfondet til Helse og omsorg sentralt er på 12,8 mill. kroner. De enkelte virksomhetene i enheten har i tillegg disposisjonsfond på totalt 0,95 mill. kroner, men mesteparten av disse er planlagt brukt i 2019. Enheten har ikke fondsmidler til å dekke prognoseavviket på 16,786 mill. kroner.

Disposisjonsfondet til skole og barnehage sentralt er på 7,8 mill. kroner. 2,7 mill. kroner av disse er satt av for å dekke vøreffektene av innsparingene. De enkelte virksomhetene i Skole og barnehage har i tillegg disposisjonsfond på totalt 3,8 mill. kroner.

En har i tallene over ikke tatt med disposisjonsfond med bindinger av Kommunestyret.

Avvik som ikke foreslås dekt i driftsrapporten forutsettes dekt ved omdisponering av egne driftsfond og dette rapporteres i forbindelse med årsmeldingen. I driftsrapporten nå er det et overskudd på 7,2 mill. kroner som anbefales avsatt til Driftsfondet.

### Overordnet ledelse

Rådmann forventer å gå i balanse ved årets slutt.

Det meldes om et overforbruk på 322 000 kroner som skyldes manglende inndekning av innsparingskravet på politisk. Avviket kan bli høyere ved årets slutt pga. merkostnader i forhold til budsjett på overtid og godtgjørelse i forbindelse med valget, samt møtegodtgjørelse for høsten. Det står ikke noen fondsmidler igjen på politisk da disse ble vedtatt brukt i forbindelse med driftsrapporten 1. tertial til å dekke merkostnader til kommunevalget og kjøp av ipader til nytt kommunestyre. Rådmannen anbefaler ingen tilleggsbevilgning.

## **Stabene**

Det meldes om et forventet negativt avvik på 300 000 kroner som gjelder økning i utbetaling av tilskudd til andre trossamfunn i forhold til budsjett. Dette skyldes at det er økning i medlemsmassen samt at grunnlaget for beregningen, rammen til Kirkelig fellelsråd, har blitt styrket. Kirkelig formål og andre trossamfunn har ikke fond som kan dekke avviket.

Service- og dokumentssenteret melder om manglende dekning for kopinoravgiften og økte modulkostnader. Virksomheten har fondsmidler til å dekke avviket.

Virksomhet for HR og plan og økonomi forventer å gå i balanse ved årets slutt.

Fylkesmannen har tildelt midler for å kompensere for utgifter kommunen har hatt som følge av regionreformen og nytt kommunenummer fra og med 2020. Budsjettet til Service- og dokumentssenteret økes dermed med 150 000 kroner.

## **Teknikk og samfunnsutvikling**

Enheten forventer å gå i balanse ved årets slutt.

## **Skole og barnehage**

Enheten melder om et negativt avvik på 6,234 mill. kroner ved årets slutt. Merforbruket skyldes store utfordringer med å oppfylle lærernormen og samtidig gi et forsvarlig tilbud til elever med behov for ekstra støtte i opplæringen, økning støtteassistenter barnehage, svikt i oppholdsbetaling SFO på grunn av færre barn enn forventet og 60% ikke finansiert fagarbeiderstilling som er opprettet på grunn av pedagog- og bemanningsnormen i barnehage.

Enheten har fondsmidler nok til å dekke avviket, men må ta av fond som de enkelte virksomhetene har satt av.

Rådmannen anbefaler en økning av ramma på 300 000 kroner til 60% ufinansiert fagarbeiderstilling.

## **Kultur og oppvekst**

Enheten melder om et positivt avvik på 1,07 mill. kroner.

## **Helse og omsorg**

Det meldes om et negativt avvik på totalt 16,786 mill. kroner ved årets slutt. Merforbruket skyldes i hovedsak redusert inntekt i forbindelse med ressurskrevende tjenester 2018, manglende dekning for BPA (brukerstyrt personlig assistanse), deler av kostnad for kjøp av omsorgsplass og økt bemanning ved Øvre Nustadvei, kostnader til Norsk pasientskadeerstatning, innsparingskrav som ikke har vært mulig å innfri, økte ikt-kostnader og økte kostnader i forbindelse med husleie/tomgangsleie. To av virksomhetene går med overskudd som reduserer det negative avviket.

Enheten har disposisjonsfond på 14,9 mill. kroner. 793 000 kroner av disse er det politiske bindinger på og 1,9 mill. kroner er enten brukt eller planlagt brukt i 2019. Det vil si at det står igjen 12,2 mill. kroner. Enhetens fond dekker dermed ikke hele det stipulerte avviket.

Rådmannen anbefaler en økning av ramma på 2,6 mill. kroner til dekning av redusert inntekt ressurskrevende tjenester.

## Totaloversikt økonomi

Tabellen nedenfor viser samlet oversikt over budsjett, regnskap, forventet prognose for 2019 og prognose for avvik.

Beløp i 1000

|                                        | Budsjett<br>hiå | Regnskap<br>hiå. | Avvik hiå.     | Budsjett<br>2019 | Årsprognose     | Prognose<br>årsavvik |
|----------------------------------------|-----------------|------------------|----------------|------------------|-----------------|----------------------|
| Sentrale inntekter                     | -544 600        | -547 964         | 3 364          | -846 112         | -849 546        | 3 434                |
| Sentrale utgifter                      | 0               | 0                | 0              | 20 382           | 10 382          | 10 000               |
| Netto finansutgifter og inntekter      | 13 041          | -6 486           | 19 527         | 35 498           | 24 633          | 10 865               |
| Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner | -1 521          | -149             | -1 372         | -149             | -149            | 0                    |
| Overført til investeringer             | 3 638           | 0                | 3 638          | 3 638            | 3 048           | 590                  |
| <b>Til disposisjon</b>                 | <b>-529 442</b> | <b>-554 598</b>  | <b>25 156</b>  | <b>-786 742</b>  | <b>-811 631</b> | <b>24 889</b>        |
| Stabene                                | 46 837          | 42 238           | 4 599          | 74 555           | 74 855          | -300                 |
| Overordnet ledelse                     | 7 734           | 8 600            | -866           | 14 476           | 14 798          | -322                 |
| Teknikk og samfunnsutvikling           | 34 511          | 37 287           | -2 776         | 55 908           | 55 908          | 0                    |
| Skole og barnehage                     | 164 921         | 165 978          | -1 056         | 250 887          | 257 121         | -6 234               |
| Kultur og oppvekst                     | 72 785          | 69 131           | 3 655          | 96 173           | 94 953          | 1 220                |
| Helse og omsorg                        | 201 151         | 215 263          | -14 112        | 294 098          | 310 884         | -16 786              |
| Fellesutgifter                         | 0               | 3 044            | -3 044         | 94               | -243            | 337                  |
| Finansiering                           | 241             | 425              | -185           | 551              | 9 596           | -9 045               |
| <b>Sum disponering</b>                 | <b>528 180</b>  | <b>541 966</b>   | <b>-13 786</b> | <b>786 742</b>   | <b>817 872</b>  | <b>-31 130</b>       |
| <b>Merforbruk -/mindreforbruk +</b>    | <b>-1 262</b>   | <b>-12 632</b>   | <b>11 370</b>  | <b>0</b>         | <b>6 241</b>    | <b>-6 241</b>        |

På de sentrale postene viser prognosen et positivt avvik på totalt 24,9 mill. kroner.

Enhetene melder om negative avvik på totalt 31,1 mill. kroner. De største avvikene har Helse og omsorg med 16,8 mill. kroner og Skole og barnehage med 6,2 mill. kroner.

Ytterligere detaljer presenteres under sentrale punkter og kommunens tjenestekområder.

## Innstilling til vedtak

1. Kommunestyret tar driftsrapporten for 2. tertial 2019 til orientering.

2. Kommunestyret vedtar følgende budsjettendringer i driftsbudsjettet:

|                                                                                |          |
|--------------------------------------------------------------------------------|----------|
| <i>Beløp i 1 000 kroner</i>                                                    |          |
| Skatt og rammetilskudd                                                         | -4 755   |
| Reduksjon eiendomsskatt                                                        | 310      |
| Reduksjon rentekompensasjon                                                    | 538      |
| Kompensasjon bortfall av eiendomsskatt verker og bruk                          | 476      |
| Reduksjon lønnsreserve                                                         | -6 000   |
| Bortskrivning tap på krav                                                      | 1 750    |
| Reduksjon renteutgifter                                                        | -2 650   |
| Økning avdrag                                                                  | 1 000    |
| Økning renteinntekter bankinnskudd                                             | -300     |
| Reduksjon overføring til investeringsregnskapet, egenkapitaltilskudd Klip      | -590     |
| Økte utgifter regionreform og nytt kommunenummer                               | 150      |
| 60% ufinansiert fagarbeiderstilling ifm pedagog- og bemanningsnorm i barnehage | 300      |
| Reduksjon refusjon ressurskrevende tjenester                                   | 2 600    |
| Avsetning driftsfond                                                           | 7 171    |
| <b>Sum endringer</b>                                                           | <b>0</b> |

3. Kommunestyret vedtar følgende endringer i årsbevilgningene for 2019 i investeringsbudsjettet:

|                                                    |          |
|----------------------------------------------------|----------|
| <i>Tall i 1000 kroner</i>                          |          |
| Kommunale utleieboliger, boligsosial handlingsplan | 11 632   |
| Finansielle investeringer, eks lån                 | 500      |
| Utbygging Grasmyr, framtidas ungdomsskole mv.      | -91 229  |
| IKT investeringer                                  | -12 292  |
| Kirkelig fellesråd                                 | -11 386  |
| KST                                                | -4 847   |
| Attraktivitet, miljø, friområder, mm.              | -13 434  |
| Næringsutvikling, næringstomter, næringsbygg       | -9 218   |
| Boligutvikling, boligtomter, boligbygging          | -31 573  |
| Vann, avløp, renovasjon                            | -7 585   |
| Bruk av lån                                        | 169 431  |
| <b>Sum</b>                                         | <b>0</b> |

4. Totalt anbefales det tilleggsbevilgning på 0,5 mill. kroner til finansiering av lån til ny fastlegehjemmel ved Bamble legesenter. Finansieringen anbefales tatt fra fond for udisponerte kapitalmidler.

5. For 2019 foretas det et låneopptak på 200 000 mill. kroner for å dekke årets finansieringsbehov.

## Sentrale kapitler

### Sentrale inntekter

|                                                                                   | Rev. bud<br>hiå. 2019 | Regnskap<br>hiå. 2019 | Avvik i kr<br>hiå. | Avvik i %<br>hiå. | Oppr.<br>bud. | Rev. bud.<br>2019 | Prognose | Avvik i<br>kr |
|-----------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|-----------------------|--------------------|-------------------|---------------|-------------------|----------|---------------|
| Frie disponible inntekter                                                         |                       |                       |                    |                   |               |                   |          |               |
| Skatt på inntekt og formue                                                        | -232 390              | -237 577              | 5 187              | 2,2 %             | -381 943      | -385 343          | -391 437 | 6 094         |
| Ordinært rammetilskudd                                                            | -259 694              | -261 188              | 1 494              | 0,6 %             | -377 785      | -377 785          | -376 446 | -1 339        |
| Skatt på eiendom                                                                  | -49 384               | -49 199               | -184               | -0,4 %            | -74 105       | -74 105           | -73 798  | -307          |
| Andre generelle statstilskudd                                                     | 0                     | 0                     | 0                  | 0,0 %             | -4 179        | -4 179            | -3 641   | -538          |
| Eiendomsskatt, statlig kompensasjon verker og bruk, opptrapping 33 mill 2019-2025 | -3 132                | 0                     | -3 132             | -100,0 %          | -4 700        | -4 700            | -4 224   | -476          |
| Sum Frie disponible inntekter                                                     | -544 600              | -547 964              | 3 364              | -0,6 %            | -842 712      | -846 112          | -849 546 | 3 434         |

### Skatt på inntekt og formue og ordinært rammetilskudd

Skatteinngangen for primærkommunene for perioden januar-august var 3,6 prosent høyere enn samme periode i 2018. Fra staten var inngangen på årsbasis anslått til 1,2 prosent etter RNB 2019.

Skatteveksten i 2019 er i statsbudsjettet for 2020 oppjustert med 4,2 mrd. kr for primærkommunene. Anslått skattevekst i 2019 er nå 3,8 prosent på landsbasis. For Bamble kommune er skatteveksten på 3,1 prosent pr. august. Statsbudsjettets prognose for skatteinngangen for Bamble er 391,4 mill. kroner, en økning på ca 6,1 mill. kroner i forhold til gjeldende budsjett.

Prognose for rammetilskudd og inntektsutjevning for Bamble er 376,2 mill. kroner eks kompensasjon for bortfall eiendomsskatt for verker og bruk. Dette er en reduksjon på ca 1,6 mill. kroner i forhold til gjeldende budsjett. I tillegg har Fylkesmannen tildelt Bamble kommune 150 000 kroner for å kompensere for utgifter kommunen har hatt som følge av regionreformen og nytt kommunenummer fom 2020, og 103 000 kroner av ikke benyttede tilbakeholdte skjønnsmidler.

- Budsjettet for skatt og rammetilskudd anbefales justert med økt inntekt på 4,755 mill. kroner.

### Skatt på eiendom

For 2019 er det lavere eiendomsskatt fra boliger og noe høyere eiendomsskatt på annen eiendom enn forutsatt i budsjettet. Til sammen er prognosen et mindreinntekt på eiendomsskatten på ca. 307 000 kroner for 2019.

- Budsjettet for eiendomsskatt anbefales justert med redusert inntekt på 307 000 kroner.

### Andre generelle statstilskudd

Staten har gjennom årene hatt flere ulike typer investeringspakker for kommunesektoren, i hovedsak for omsorgsboliger/sykehjemsplasser og skolebygg. Totalt har Bamble gjennom de ulike ordningene investert for 174,5 mill. kroner. Det er ikke forutsatt nye kompensasjoner i årene fremover.

Beregningsgrunnlaget for 2019 er på 104,4 mill. kroner, og flytende husbankrente forutsettes å bli 1,6 prosent, som også er faktisk gjennomsnittsrente i 2019. Beregnet kompensasjon i 2019 er på 4,2 mill. kroner, dette inkluderer rentekompensasjon for kirkebygg med 151 000 kroner og grunnlag på 9,44 mill. kroner.

Samlet rentekompensasjon blir 538 000 kroner mindre enn budsjettet.

- Budsjettet for rentekompensasjon anbefales justert med redusert inntekt på 538 000 kroner.

### Eiendomsskatt, statlig kompensasjon verker og bruk, opptrapping 33 mill. kroner 2019-2025

Regjeringen foreslår at kommunene vil bli kompensert med inntil 500 mill. kroner over 7 år for bortfall av eiendomsskatt på verker og bruk. 71 mill. kroner er bevilget i statsbudsjettet 2019. Samlet inntektsbortfallet anslås til 730 mill. kroner for kommunene samlet. Kommunene kompenseres fullt ut over en egenandel, egenandelen vil være et likt kronebeløp (antydnet til 120-130 kroner) per innbygger. Dette medfører at Bamble kommune vil få kompensert store deler av sitt bortfall, antatt tap etter 7 år er da i underkant av 2 mill. kroner. Totalt tap på eiendomsskatten er etter taksering beregnet for Bamble til 26,6 mill. kroner.

Kompensasjonen ble fordelt til den enkelte kommune etter at Stortinget har behandlet revidert budsjett i juni. Kommunene får ikke full kompensasjon for bortfall av eiendomsskatt, det er en egenandel på 17 kroner pr innbygger i 2019. I budsjettet var kompensasjonen beregnet til 4,7 mill. kroner. Mottatt kompensasjon er på 4,224 mill. kroner. Klagebehandlingen etter takseringen er ennå ikke ferdigbehandlet, dette vil vi eventuelt komme tilbake til senere.

- Budsjettet for kompensasjon for bortfall av eiendomsskatt verker og bruk anbefales justert med redusert inntekt på 476 000 kroner.

### Sentrale utgifter

Beløp i 1000

|                              | Oppr. bud.    | Rev. bud.<br>2019 | Prognose      | Avvik i<br>kr |
|------------------------------|---------------|-------------------|---------------|---------------|
| Sentrale utgifter            |               |                   |               |               |
| Lønnsreserven                | 24 530        | 19 357            | 13 357        | 6 000         |
| Pensjon sentralt             | 1 025         | 1 025             | -2 975        | 4 000         |
| <b>Sum Sentrale utgifter</b> | <b>25 555</b> | <b>20 382</b>     | <b>10 382</b> | <b>10 000</b> |

### Lønnsreserven

Det ble budsjettet med en årslønnsvekst på 3,25 prosent (anslått i statsbudsjettet) med unntak av kapittel 3 og 5 som ble lagt inn med en årslønnsvekst på 3,5 prosent. Lønnsvekstanslaget ble nedjustert fra 3,25 til 3,2 prosent i revidert nasjonalbudsjett

Det ble sentralt satt av en pott på 24,5 mill. kroner. Mesteparten av oppgjørene er nå beregnet, og utgjør 15,5 mill. kroner. Ettervirkningen av oppgjøret er ikke ferdig vurdert. Det påregnes ytterligere kostnader knyttet til dette, men det er for tidlig å si hva det vil innebære.

Det er derfor svært usikkert hva årsavviket vil bli. Det kan bli et positivt avvik på nærmere 6 mill. kroner. Det vises til at 2 mill. kroner av dette skyldes beregningsfeil i 2019. Kapittel 3 og 5 ble lagt inn med en årslønnsvekst på 3,5 prosent, oppgjøret for disse gruppene ble ikke så høyt, og avviket utgjør 1 mill. kroner. Lønnsvekstanslaget ble også nedjustert med 0,05 prosent i revidert nasjonalbudsjett. Dette utgjør rundt 3-400 000 kroner.

Bamble kommune har tett opp til eller over garantilønn som følge av lokal lønnspolitikk. Dette har betydning for overføringen og gjør at årslønnsveksten for Bamble blir lavere enn lønnsvekstanslaget som kom i statsbudsjettet og revidert nasjonalbudsjett. Hvor mye lavere er fortsatt usikkert da alle beregninger ikke er ferdige.



- Budsjettet for lønnsreserven reduseres med 6 mill. kroner.

## Pensjon sentralt

Det er budsjettet en pensjonsprosent (eksl. 2 prosent arbeidstakersandel) på 14,47 prosent for fellesordningen Kommunal Landspensjonskasse (KLP), 13,82 prosent for sykepleierordningen KLP og 11,10 prosent for Statens pensjonskasse (SPK)

Pensjonsprosentene svinger en del gjennom året. Det er svært usikkert hvordan en kommer ut i forhold til budsjett siden ikke alle fakturaer og avregninger er mottatt. Endelig beregning av pensjonskostnadene for 2019 foretas i januar 2020. Det anslås at det kan bli et positivt avvik på 3 til 4 mill. kroner, men dette er som sagt svært usikkert.

## Andre Finanstransaksjoner

Beløp i 1000

| Tjenesteområder       | Rev. bud.<br>hiå. 2019 | Regnskap<br>hiå. 2019 | Avvik hiå.  | Oppr.<br>bud. 2019 | Rev. bud.<br>2019 | Avvik<br>prognose<br>i kr |
|-----------------------|------------------------|-----------------------|-------------|--------------------|-------------------|---------------------------|
| 902-Finansforvaltning | 241                    | 425                   | -185        | 551                | 551               | 1 750                     |
| <b>Sum</b>            | <b>241</b>             | <b>425</b>            | <b>-185</b> | <b>551</b>         | <b>551</b>        | <b>1 750</b>              |

Tap på krav skal bortskrives i regnskapet når det vurderes som lite sannsynlig av kravet vil innfris. I regnskapsavslutningen for 2018 påpekte revisor i sin rapport til kontrollutvalget behovet for å ta en gjennomgang av balanseposten for utestående krav, disse kunne være vurdert for høyt. Pr 30.juni er det totalt 2,7 mill. kroner i utestående krav eldre enn 12 måneder. Av dette utgjør 1,4 mill. kroner krav for skader på bolig mot leietakere som det er liten sannsynlighet for å få inn. I tillegg er det utestående foreldrebetaling for SFO og barnehage over 12 måneder på ca. 1 mill. kroner. Totalt anslås det at årets regnskapsmessige bortskrivning vil bli ca. 2 mill. kroner. Årets avsetning til bortskrivning er på 269 000 kroner.

- Budsjettet til bortskrivning av krav anbefales justert med økt utgift på 1,75 mill. kroner

## Finansinntekter og -utgifter

|                                                                     | Rev. bud<br>hiå. 2019 | Regnskap<br>hiå. 2019 | Avvik i kr<br>hiå. | Avvik i %<br>hiå. | Oppr.<br>bud. | Rev. bud.<br>2019 | Prognose      | Avvik<br>i kr |
|---------------------------------------------------------------------|-----------------------|-----------------------|--------------------|-------------------|---------------|-------------------|---------------|---------------|
| Finansinntekter/-utgifter                                           |                       |                       |                    |                   |               |                   |               |               |
| Utbytte og avkastning langsiktig plassert finanskapital             | -7 554                | -8 662                | 1 108              | 14,7 %            | -11 335       | -11 335           | -20 000       | 8 665         |
| Andre finanstransaksjoner                                           | 700                   | 1 377                 | -677               | -96,7 %           | 600           | 1 050             | 1 050         | 0             |
| Renter og avdrag på ordinære lån                                    | 29 106                | 2 682                 | 26 423             | 90,8 %            | 56 783        | 55 783            | 54 133        | 1 650         |
| Renteinntekter bankinnskudd                                         | -1 283                | -1 759                | 476                | 37,1 %            | -2 100        | -2 450            | -2 750        | 300           |
| Utbytte og avkastning Skagerak energi og andre direkteide selskaper | -7 200                | 0                     | -7 200             | -100,0 %          | -6 500        | -7 550            | -7 550        | 0             |
| Utbytte og avkastning langsiktig plassert finanskapital             | 0                     | 0                     | 0                  | 0,0 %             | 0             | 0                 | 0             | 0             |
| Renter og avdrag på Startlån Husbanken                              | -728                  | -124                  | -604               | -83,0 %           | 0             | 0                 | 0             | 0             |
| <b>Sum Finansinntekter/-utgifter</b>                                | <b>13 041</b>         | <b>-6 486</b>         | <b>19 527</b>      | <b>149,7 %</b>    | <b>37 448</b> | <b>35 498</b>     | <b>24 883</b> | <b>10 615</b> |

## Utbytte og avkastning langsiktig plassert finanskapital

Per 31. august 2019 var markedsverdien av Bamble kommunes portefølje 332,5 mill. kroner. Ved inngangen til 2019 var verdien av porteføljen 313,9 mill. kroner. Pr august har porteføljen gitt en avkastning på 6,3 prosent, dette utgjør en avkastningen 19,7 mill. kroner. Per august har det samlet gått ut 1,2 mill. kroner av porteføljen. Det er de globale obligasjonene som har bidratt mest til verdiøkningen i norske kroner per andre tertial (9, 3mill. kroner), mens Pengemarked har bidratt minst (0, 2mill. kroner).

Ifølge finansreglementet til Bamble kommune skal det investeres i fond innenfor UCITS-regelverket og fond som følger Statens Pensjonsfond Utland sine etiske regelverk (SPU) eller tilsvarende internasjonale retningslinjer. Av porteføljens 15 forvaltere ved utgangen av 31.08.2019 har 14 signert på FN-støttede 'Principles for Responsible Investment' (PRI), eller følger SPU. Utover dette ble det i 2017 investerte i to andelsklasser til henholdsvis PIMCO og Bluebay som har opprettet et eget ESG (Environmental, Social and Governance) filter utover nevnte PRI.

Bamble kommune ligger innenfor de strategiske rammene for alle aktivaklasser per 31.08.2019.

Budsjettert avkastning for hele 2019 er på 11,3 mill. kroner, avkastningen forventes å bli høyere, anslått til 20 mill. kroner. Meravkastning for 2019 forventes dermed å kunne bli 8,7 mill. kroner. I henhold til gjeldende finansreglement skal mer- eller mindrevkastning bokføres mot fond og disponeres i forbindelse med regnskapsavslutningen.

## Renter og avdrag på ordinære lån

Renteutviklingen i norsk økonomi er noe vi følger tett. Etter siste rentebeslutning i Norges bank den 19. september d.å. er styringsrenten økt til 1,5 prosent. Styringsrente ble satt opp for tredje gang i år, men det er ikke varslet videre økninger fremover.

Kommunens samlede lånegjeld er på 1,103 mill. kroner ved utgangen av 2. tertial 2019, dette er 16 mill. kroner høyere enn ved inngangen av året. Det er tatt opp 35 mill. kroner i husbanklån, det er ikke tatt opp nye ordinære lån i 2019. Ett lån ble refinansiert i februar.

Samlede budsjetterte rente- og avdragskostnader på kommunens ordinære lån viser et opprinnelig budsjett på 56,8 mill. kroner for 2019. Renter og gebyrer på ordinære lån ble budsjettert med 22,1 mill. kroner, det er lagt inn en budsjetterte på 2,1 prosent. Rente pr. 31.08.19 er på 1,9 prosent. Ca. 40 prosent av lånegjelda har rentebinding på over ett år. Etter en samlet vurdering i 1.tertial ble renteutgiftene nedjustert med 2 mill. kroner. Det er tatt en ny gjennomgang av rentekostnadene for 2019. Det er ikke tatt opp lån til finansiering av lån i 2019, men for å finansiere årets investeringer vil det bli tatt opp ca. 300 mill. kroner i oktober/november. Sparte rentekostnader i 2019 er beregnet til å bli 2,65 mill. kroner i forhold til gjeldende budsjett.

Budsjetterte avdrag er på ordinære lån er på 34,7 mill. kroner. Ny prognose på minimumsavdrag for 2019 viser behov for oppjustering av kommunens budsjetterte avdrag på ordinære lån med ca. 1 mill. kroner. Budsjetterte avdrag er beregnet med utgangspunkt i 30 års avdragstid, dette viser seg å være mer enn reglene om avdragsbetaling krever.

Renter og avdrag på husbanklån er budsjettert i netto 0, rentene er budsjettert med 4,4 mill. kroner. Det blir ingen avvik i budsjettet av betydning.

Kommunens gjeldsforvaltning er iht. vedtatt finansreglement, se for øvrig vedlagt rapport fra Bergen Capital management.

- Budsjettet for renteutgifter anbefales justert med redusert utgift på 2,65 mill. kroner og avdrag justeres med økt utgift på 1 mill. kroner.

### Renteinntekter bankinnskudd

Ny bankavtale ble inngått med virkning fra og med 01.04.19 med Skagerak sparebank. Overgangen til ny bank har gått bra og vilkårene er gunstige for kommunen.

Renteinntektene ble oppjustert fra 1 mill. kroner i budsjett 2018 til 2,1 mill. kroner i 2019. Til nå er renteinntektene over periodisert budsjett og det bør forventes en merinntekt i løpet av året. I tillegg til innskuddsrente er også innskuddsbeløpet av betydning. Store investeringer i 2019 sammen med påfølgende store utbetalinger og låneopptak vil gi svingninger i likviditeten. Renteinntektene ble justert til 2,45 mill. kroner i 1. tertial, men ser ut til å bli noe høyere enn budsjettet, anslått til ca. 2,8 mill. kroner.

- Budsjettet for renteinntekter bankinnskudd anbefales justert med økt inntekt på 300 000 kroner

### Utbytte og avkastning Skagerak energi og andre direkteide selskaper

I Skagerak Energis årsrapport for 2018 fremkommer det at konsernets årsresultat ble på 1 070 mill. kroner (552 mill. kroner for 2017). Konsernet hadde ved utgangen av 2018 en egenkapital på 6 138 mill. kroner som tilsvarer en egenkapitalandel på 47 prosent. Det deles ut 226 mill. kroner i utbytte i 2019. For Bamble som har en eierandel på 3,34 prosent har mottatt 7,54 millioner i 2019, budsjettet ble justert i driftsrapporten 1. tertial.

Konsernets utbyttepolitikk skal blant annet gjenspeile at egenkapitalen og likviditeten ansees forsvarlig ut fra virksomhetenes risiko og omfang. Den senere tid har det vært delt ut 1/3 av utbyttegrunnlaget. Utbyttegrunnlaget defineres som årsresultat korrigert for urealiserte verdiendringer og salgsgevinster/-tap.

### Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner - til disposisjon for tjenesteområdene

Beløp i 1000

|                                                    | Rev. bud<br>hiå.<br>2019 | Regnskap<br>hiå. 2019 | Avvik i<br>kr hiå. | Avvik i %<br>hiå. | Oppr.<br>bud. | Rev. Prognose<br>bud.<br>2019 | Avvik i kr |
|----------------------------------------------------|--------------------------|-----------------------|--------------------|-------------------|---------------|-------------------------------|------------|
| <b>Avsetninger og bruk av avsetninger</b>          |                          |                       |                    |                   |               |                               |            |
| Til ubundne avsetninger                            | 25 062                   | 26 434                | -1 372             | -5,5 %            | 4 114         | 26 434                        | 0          |
| Bruk av ubundne avsetninger                        | -10 128                  | -10 128               | 0                  | 0,0 %             | -10 128       | -10 128                       | 0          |
| Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbr | -16 455                  | -16 455               | 0                  | 0,0 %             | 0             | -16 455                       | 0          |
| <b>Netto avsetninger</b>                           | <b>-1 521</b>            | <b>-149</b>           | <b>-1 372</b>      | <b>90,2 %</b>     | <b>-6 014</b> | <b>-149</b>                   | <b>0</b>   |
| <b>Overført til investeringsregnskapet</b>         | <b>3 638</b>             | <b>0</b>              | <b>3 638</b>       | <b>100,0 %</b>    | <b>3 638</b>  | <b>3 048</b>                  | <b>590</b> |

### Sentrale avsetninger og bruk av avsetninger

De sentrale avsetningene var i opprinnelig budsjett 4,1 mill. kroner til realvekst finansplasseringen og 10,1 mill. kroner til saldering av driftsbudsjettet i 2019. Regnskapsmessig overskudd for 2018 ble på 16,5 mill. kroner som ble avsatt i behandlingen av årsregnskap og årsmelding. I driftsrapporten ble det avsatt ytterligere merinntekter på 5,9 mill. kroner. Se for øvrig kapittel om Status fond.

### Overført til investeringsregnskapet

Klp har redusert satsene for egenkapitaltilskuddet fordi egenkapitalen til selskapet har nå kommet opp på et tilfredsstillende nivå etter en del år med behov for økning. Reduksjonen i 2019 utgjør 590 000 kroner.

- Budsjettet for overføring til investeringsregnskapet reduseres med 590 000 kroner.

## Kommunens tjenesteområder

### Stabene

#### Status økonomi

Beløp i 1000

| Tjenesteområder                                   | Rev. bud.<br>hiå. 2019 | Regnskap<br>hiå. 2019 | Avvik hiå.   | Oppr. bud.<br>2019 | Rev. bud.<br>2019 prognose | Avvik<br>i kr |
|---------------------------------------------------|------------------------|-----------------------|--------------|--------------------|----------------------------|---------------|
| 112-Service og dokumentsenter                     | 15 605                 | 10 450                | 5 155        | 23 256             | 23 351                     | 0             |
| 113-Virksomhet for HR                             | 15 994                 | 16 469                | -475         | 26 417             | 27 228                     | 0             |
| 114-Plan- og økonomistyring, skatt og innfordring | 8 444                  | 8 509                 | -65          | 12 715             | 12 653                     | 0             |
| 120-Kirkelige formål og andre trossamfunn         | 6 794                  | 6 810                 | -16          | 11 198             | 11 323                     | -300          |
| <b>Sum</b>                                        | <b>46 837</b>          | <b>42 238</b>         | <b>4 599</b> | <b>73 586</b>      | <b>74 555</b>              | <b>-300</b>   |

#### Service og dokumentsenteret

Service og dokumentsenteret viser et overskudd pr 2. tertial på 5,16 mill. kroner. Avviket skyldes i hovedsak at en ikke har mottatt akontobeløp på refusjonskravet fra ITG enda. En melder om manglende dekning for kopinor avgiften og at det er tatt i bruk flere moduler i fellessystemene som en ikke har dekning for.

- Fylkesmannen har tildelt midler for å kunne kompensere for utgifter kommunen har hatt som følge av regionreformen og nytt kommunenummer fom 2020. Budsjetten økes med 150 000 kroner.

#### Virksomhet for HR

HR går med et underskudd på totalt 500 000 kroner pr april. Dette er estimert å korrigere seg i henhold til budsjett på årsresultat 2019.

Avviket skyldes i hovedsak bruk av utviklingsmidler (fond) til organisasjonsutvikling. Det er således ikke et reelt avvik fra opprinnelig budsjett og virksomheten har god kontroll på budsjett og utgifter.

#### Plan- og økonomistyring, skatt og innfordring

Det er ingen budsjettmessige avvik av betydning for virksomheten pr. 2. tertial. I første halvår har det vært vakanse i stillinger, og sparte lønnsmidler finansierer utgiftene kommunen har hatt i omstillingsarbeidet første halvår 2019. Halve stillingsressursen avsatt til omstillingsarbeidet er blitt overført fra Plan- og økonomi til rådmannen. I tillegg er ressurs og oppgaver knyttet til oppfølging av rådmannens ledergruppe og kommunens eierskap overført.

Forsikringsutgiftene kan i 2019 bli noe høyere enn budsjettet. I løpet av våren har det vært anbud på ny forsikringsmeglingsavtale og kostnadene for 2019 blir redusert. Plan og økonomistyring forventer ikke budsjettmessige avvik av betydning og finansierer eventuelle merkostnader av eget disposisjonsfond.

Arbeid med planstrategi og kommuneplan starter opp i løpet av høsten og arbeidet vil bli avsluttet våren 2020. Høsten 2020 er det forutsatt oppstart av kommuneplanarbeidet. Det er avsatt midler til gjennomføringen av planstrategi-/kommuneplanarbeidet i 2019 som forutsettes videreført til 2020.

### Kirkelige formål og andre trossamfunn

I 2018 var det et underskudd på 94 000 kroner på tilskudd andre trossamfunn. Sammen med styrking av rammen til Kirkelig fellesråd og økninger i medlemmer i andre trossamfunn medfører dette at budsjettet innsparing ikke forventes å nås og avviket kan bli ca. 300 000 kroner i 2019.

Beregningene for 2019 foretas i oktober /november når oversikt over tilskuddsberettigede medlemmer i andre trossamfunn mottas fra Brønnøysund. Dette vil normalt sett være klart i november.

### Status økonomiplan tiltak

Beløp i 1000

| Tiltak                                                                         | Vedtatt budsjett | Status   |
|--------------------------------------------------------------------------------|------------------|----------|
| <b>Innsparingstiltak</b>                                                       |                  |          |
| Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Stabene | 103              | I arbeid |
| Kst 13.12.18, redusert innsparing                                              | 349              | Ferdig   |
| <b>Sum</b>                                                                     | <b>452</b>       |          |
| <b>Nye tiltak</b>                                                              |                  |          |
| Kst 13.12.18, redusert innsparing                                              | 251              | Ferdig   |
| <b>Sum</b>                                                                     | <b>251</b>       |          |
| <b>Sum tiltak</b>                                                              | <b>703</b>       |          |

### Kst 13.12.18, redusert innsparing

I budsjettbehandlingen i kommunestyret for 2019 ble innsparingene for Kirkelig fellesråd tilbakeført og i tillegg ble budsjettet styrket. Tilskudd andre trossamfunn er redusert i 2019. Tilskuddet er avhengig av kommunens bevilgninger til Kirkelig fellesråd, men beregningsmodellen vil bli gjennomgått til høsten.

### Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Stabene

#### Plan og økonomistyring

Det avsatt en ressurs for sikre fremdrift i det overordnede arbeidet med å nå målet på 55 mill. kroner innen 2021 og ansettelse pågår. Plan og økonomistyring har følgende fellestiltak/delutredninger som skal gjennomføres i perioden:

- Gjennomgang av tjenesteytingsavtalen med kirkelig fellesråd
- Gjennomgang av økonomi- og styringsprosesser
- Gjennomgang av rutiner for intern fakturering og fordeling av driftskostnader

Delutredning "Gjennomgang av interkommunale samarbeid og selskap" er overført til rådmann.

## Overordnet ledelse

### Status økonomi

Beløp i 1000

| Tjenesteområder | Rev. bud.<br>hiå. 2019 | Regnskap<br>hiå. 2019 | Avvik hiå.  | Oppr. bud.<br>2019 | Rev. bud.<br>2019 | Avvik<br>2019 prognose<br>i kr |
|-----------------|------------------------|-----------------------|-------------|--------------------|-------------------|--------------------------------|
| 001-Ordfører    | 2 827                  | 4 083                 | -1 256      | 6 640              | 6 640             | -322                           |
| 002-Rådmann     | 4 906                  | 4 516                 | 390         | 7 680              | 7 837             | 0                              |
| <b>Sum</b>      | <b>7 734</b>           | <b>8 600</b>          | <b>-866</b> | <b>14 320</b>      | <b>14 476</b>     | <b>-322</b>                    |

#### Ordfører

Pr. august er det et negativt avvik på 1,26 mill. kroner. Dette skyldes i hovedsak at budsjettet er feil periodisert.

Politisk virksomhet påregnes imidlertid å gå med et underskudd da det ikke ble gitt tilstrekkelige midler for driften i 2018/2019.

I forbindelse med driftsrapporten for 1. tertial d.å ble det besluttet å overføre 442 000 kroner fra fond for å dekke merkostnaden til kommunevalget 2019. Det ble videre overført midler til dekning av innkjøp av lpader til nytt kommunestyre. I 2019 mangler det inndekning for resten av innsparingskravet på 322 000 kroner.

Ved årets slutt må det påregnes at politisk virksomhet/ordfører vil gå med et underskudd på mer enn 322 000 kroner. Dette skyldes at det fortsatt vil påløpe utgifter det ikke er budsjettet med, herunder overtid og godtgjørelse i forbindelse med valget (utbetales i oktober) samt møtegodtgjørelse for perioden 01.05.19 – 31.10.19 (utbetales først i november).

#### Rådmann

Det er et overskudd på 415 000 kroner pr. april.

Forventer å gå i balanse ved årets slutt.

### Status økonomiplantiltak

Beløp i 1000

| Tiltak                                                                 | Vedtatt<br>budsjett | Status |
|------------------------------------------------------------------------|---------------------|--------|
| <b>Innsparingstiltak</b>                                               |                     |        |
| Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. | -379                |        |
| Politisk                                                               |                     |        |
| <b>Sum</b>                                                             | <b>-379</b>         |        |
| <b>Sum tiltak</b>                                                      | <b>-379</b>         |        |

## Teknikk og samfunnsutvikling

### Status økonomi

Beløp i 1000

| Tjenesteområder                                | Rev. bud.<br>hiå. 2019 | Regnskap<br>hiå. 2019 | Avvik hiå.    | Oppr. bud.<br>2019 | Rev. bud.<br>2019 | Avvik<br>prognose<br>i kr |
|------------------------------------------------|------------------------|-----------------------|---------------|--------------------|-------------------|---------------------------|
| 200-Tekniske tjenester og eiendomsforvaltning  | 2 234                  | 1 641                 | 594           | 667                | 3 987             | 0                         |
| 201-Brann og ulykkesberedskap                  | 6 716                  | 7 597                 | -881          | 10 732             | 10 732            | 0                         |
| 202-Kommunalteknikk, vei og park               | 9 120                  | 10 148                | -1 027        | 12 585             | 12 659            | 0                         |
| 205-Næring, miljø og samfunnsutvikling         | 4 256                  | 2 079                 | 2 176         | 9 535              | 6 901             | 0                         |
| 206-Eiendomsforvaltning                        | 32 933                 | 30 623                | 2 311         | 50 422             | 51 238            | 0                         |
| 255-Kommunalteknikk, renovasjon, vann og avløp | -20 749                | -14 800               | -5 948        | -29 306            | -29 609           | 0                         |
| <b>Sum</b>                                     | <b>34 511</b>          | <b>37 287</b>         | <b>-2 776</b> | <b>54 635</b>      | <b>55 908</b>     | <b>0</b>                  |

Det er så langt i 2019 et overforbruk innenfor drift av kommunale veier. Størrelsen på overforbruket pr. 2. tertial ser ut til å bli ca. 1 mill. kroner. Omfanget av vintervedlikeholdet frem til nyttår vil avgjøre det eksakte nivået for overforbruk

Enheten har god kontroll på driftskostnadene og samlet sett forventer en ikke overforbruk i 2019.

### Status økonomiplantiltak

Beløp i 1000

| Tiltak                                                                                              | Vedtatt<br>budsjett | Status   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|----------|
| <b>Innsparingstiltak</b>                                                                            |                     |          |
| Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Teknikk og samfunnsutvikling | -1 872              | I arbeid |
| <b>Sum</b>                                                                                          | <b>-1 872</b>       |          |
| <b>Nye tiltak</b>                                                                                   |                     |          |
| Næringssatsing (Turisme, øyhopping, generell næringsutvikling)                                      | 500                 | I arbeid |
| <b>Sum</b>                                                                                          | <b>500</b>          |          |
| <b>Sum tiltak</b>                                                                                   | <b>-1 372</b>       |          |

#### Næringssatsing:

Tilskudd gitt til Langesund turistservice, Bamble 2025, Ekstra opplag øyhoppingsbrosjyrer og Skjærgårdsbussen

#### Nedjustering av merforbruk:

Arbeidet godt i gang i alle prosjekter. Enheten vil greie kravet for 2019.



## Skole og barnehage

### Status økonomi

Beløp i 1000

| Tjenesteområder                               | Rev. bud.<br>hiå. 2019 | Regnskap<br>hiå. 2019 | Avvik hiå.    | Oppr.<br>bud. 2019 | Rev. bud.<br>2019 prognose | Avvik<br>i kr |
|-----------------------------------------------|------------------------|-----------------------|---------------|--------------------|----------------------------|---------------|
| 300-Skole og barnehageadministrasjon          | 34 149                 | 33 430                | 719           | 51 546             | 46 425                     | -2 800        |
| 310-PPT og spesialpedagogisk kompetansesenter | 10 721                 | 10 466                | 255           | 13 039             | 16 019                     | -1 200        |
| 321-Grasmyr ungdomsskole                      | 10 484                 | 10 568                | -83           | 16 682             | 16 566                     | 0             |
| 322-Herre skole                               | 8 923                  | 9 551                 | -628          | 13 760             | 13 936                     | -330          |
| 323-Langesund barneskole                      | 13 830                 | 14 671                | -841          | 21 342             | 21 405                     | -310          |
| 324-Langesund ungdomsskole                    | 7 793                  | 7 988                 | -195          | 12 089             | 11 965                     | -330          |
| 325-Rugtvedt skole                            | 15 414                 | 15 991                | -577          | 23 214             | 25 214                     | -314          |
| 326-Rønholt skole                             | 8 907                  | 9 214                 | -307          | 13 667             | 13 747                     | -340          |
| 327-Stathelle barneskole                      | 20 010                 | 19 821                | 189           | 31 840             | 31 144                     | -310          |
| 331-Sundby barnehage                          | 4 871                  | 4 684                 | 186           | 7 606              | 7 646                      | 0             |
| 332-Uksodden barnehage                        | 4 877                  | 4 998                 | -121          | 7 611              | 7 656                      | 0             |
| 334-Rønholt barnehage                         | 4 920                  | 5 154                 | -234          | 7 736              | 7 777                      | 0             |
| 335-Falkåsen barnehage                        | 5 145                  | 4 838                 | 307           | 8 034              | 8 075                      | 0             |
| 336-Grasmyr Naturbarnehage                    | 5 918                  | 5 748                 | 170           | 9 294              | 9 294                      | 0             |
| 337-Nustad barnehage                          | 8 961                  | 8 857                 | 104           | 13 965             | 14 017                     | -300          |
| <b>Sum</b>                                    | <b>164 921</b>         | <b>165 978</b>        | <b>-1 057</b> | <b>251 426</b>     | <b>250 887</b>             | <b>-6 234</b> |

Enhet skole og barnehage har et driftsmessig merforbruk på 1,057 mill. kroner per 2. tertial 2019. Det er også overført 2,8 mill. kroner fra driftsfond til regnskapet, slik at det reelle merforbruket er nærmere 3,85 mill. kroner. Dette forventes å øke til 6,234 mill. kroner ved årets slutt.

Hovedårsaken til avviket er:

- Enheten har i perioden 2019-2021 et årlig generelt innsparingskrav på 2,248 mill. kroner, og har for skole- og barnehageåret 2019/20 redusert rammetimer i skolene for å innfri dette. Dette tilsvarer 1,5 lærerstillinger. Våreffekten dekkes inn ved bruk av driftsfond.
- En konsekvens av reduserte lønnsrammer, har skolene store utfordringer med å oppfylle lærernormen og samtidig gi et forsvarlig tilbud til elever med behov for ekstra støtte i opplæringen. Per 01.09.19 har skolene et samlet merforbruk på ca. 1 mill. kroner knyttet til dette, og det forventes å øke mot slutten av året. Det er særlig de minste skolene som er rammet av dette.
- Per 01.09.19 har enheten et merforbruk på 2,8 mill. kroner til støtteassistenter i barnehager. Årsaken til dette er nærmere beskrevet i tidligere driftsrapporter, årsmelding og utfordringsnotat. Det er overført midler fra sentralt driftsfond til PPT og SPKS for å dekke dette. Dette vil øke til 4 mill. kroner ved årets slutt.
- Det er svikt i oppholdsbetalingen som følge av færre barn enn forventet i SFO. Fra 01.01.19 ble det innført mer fleksible oppholdsordninger i SFO, men så langt har ikke dette gitt noen markant effekt, med unntak av i Rønholt SFO, som har fått flere barn. Som en følge av dette må

bemanningen ved enkelte SFOer vurderes. Samlet utgjør inntektssvikten per 01.09.19 på 934 000 kroner, og gjelder Rugtvedt, Stathelle og Langesund SFOer.

- Det er en 60% ikke finansiert fagarbeiderstilling ved Nustad barnehage. Årsaken til dette er en unøyaktighet ved beregningen av behov for ekstra ressurser i forbindelse med innføring av pedagog- og bemanningsnormen i barnehage. Ressurser til dette vil måtte legges inn i budsjettet fra 2020. Totalt for 2019 vil dette utgjøre 300 000 kroner.
- Budsjettet for enhet for skole og barnehage økes med 300 000 kroner til 60% ufinansiert fagarbeiderstilling

### **Skole- og barnehageadministrasjon**

Som et ledd i omstillingsprosjektet er det igangsatt et arbeid med å vurdere administrativ organisering av enheten. Dette for å vurdere om dagens organisering er hensiktsmessig for å møte nåværende og fremtidige krav til kvalitet og effektivitet, og for å finne rom for økonomiske innsparinger. Som en konsekvens av dette vil eventuelle ubesatte administrative stillinger bli holdt vakante fram til avklaring om administrativ organisering er gjort.

Det er nedsatt en arbeidsgruppe for å vurdere fremtidig organisering av Paletten – innføringstjenesten for nyankomne flerspråklige elever. Antall elever i denne gruppen er sterkt redusert de siste årene, og arbeidsgruppa skal levere anbefaling om hvordan dette tilbudet skal organiseres framover.

### **Tjenesteområde skole**

Fra og med skoleåret 2019-20 er den endelige lærernormen for lærertetthet i ordinær undervisning gjeldende. Denne sier at gjennomsnittlig antall elever per lærer i ordinær undervisning skal være maksimalt 15 på 1. – 4. trinn og maksimalt 20 elever per lærer på 5. – 10. trinn.

Skolene i Bamble får tildelt ressurser ut fra to kriterier:

1. For å kunne sikre at alle skolene har mulighet til å dekke lærernormen, har enhet skole og barnehage utarbeidet en ny modell for ressurstildeling til skolene, hvor antall timer som kreves for å dekke lærernormen er lagt til grunn.
2. Ressurser utover dette er fordelt per elev, og det er foretatt en skjønnsmessig vurdering hvor de små skolene er tilført noe ekstra midler utover dette. Ressurser som er tildelt utover lærernormen skal dekke spesialundervisning, styrking i fag (to-lærer), assistenter i undervisningen og timer til funksjoner som sosiallærer og rådgiver.

Som vist til i blant annet utfordringsnotatet, skaper reduksjonen i ressurser ut til skolene en svært krevende situasjon. Rektorene må gjøre vanskelige prioriteringer mellom å dekke opp lærernormen, og sikre at barn med behov for ekstra støtte får den hjelpen de behøver.

Etter kommunalsjefs vurdering er det ikke lenger rom for ytterligere innsparinger innenfor skole, uten at det vil få dramatiske konsekvenser for opplæringstilbudet, spesielt for de barna som har behov for ekstra støtte. Det siste året har vi sett en klar økning i antall avvik som er meldt om barn/elever som utagerer. Det antas at dette har en sammenheng med at skolene har svært knappe ressurser, og må prioritere mellom de to hensynene vist til i forrige avsnitt. For den enkelte ansatte skaper dette slitasje over tid, og potensielt et høyere sykefravær.

Skolene rapporterer inn til Grunnskolens Informasjonssystem (GSI) 1. oktober. Årets rapportering vil med stor sannsynlighet vise at Bamble kommune ikke oppfyller lærernormen på kommunenivå.

### **Tjenesteområde barnehage**

Pedagog- og bemanningsnormen er innført i barnehage fra 2019, med unntak av ved én barnehage, som beskrevet over.

Det er i barnehage som i skole også utfordringer med å gi barn med behov for ekstra støtte den hjelpen de behøver. Forskjellen på barnehage og skole er at oppfølgingen av barnehagebarn ligger til Spesialpedagogisk kompetansesenter, og barnehagenes økonomi er i mindre grad enn for skole påvirket av dette. Følgeproblematikk, som slitasje i personalet, er imidlertid den samme.

### **Tjenesteområde Skolefritidsordningen**

Det ble fra 01.01.19 innført nye satser for Skolefritidsordningen, for å gi foresatte et mer fleksibelt tilbud, tilpasset familienes behov. Så langt har ikke ordningen gitt en markant effekt på antall barn som deltar i ordningen, utenom ved Rønholt skole. En tendens er at flere barn benytter reduserte satser, og dette forklarer noe av svikten i oppholdsbetalingen ved enkelte SFO'er. Som en konsekvens av dette, vil det være nødvendig å vurdere om bemanningen ved disse SFO'ene bør reduseres.

### **Pedagogisk-psykologisk tjeneste og spesialpedagogisk kompetansesenter**

Virksomheten har utfordringer med å rekruttere og beholde logoped. De siste tre årene har det vært inne tre ulike logopeder. Det har vist seg svært vanskelig å rekruttere og søkermassen har vært svært lav. Med en ansatt logoped til å dekke alle oppgaver fra barnehage t.o.m voksne, så stilles det svært store krav til logopedens faglige bredde og dybde. Alle kommuner er pålagt å ha logopedtilbud som eget kommunalt tilbud eller som del av et interkommunalt samarbeid. For å kunne sikre et faglig godt logopedtilbud for barn, unge og voksne i Grenland, så ønsker Bamble kommune å initiere et interkommunalt samarbeid på logopedfeltet.

Avdeling Spesialpedagogisk kompetansesenter organiserer støtteassistentene i barnehage har måttet øke bemanningen som følge av flere barn med behov for ekstra støtte jfr. tidligere driftsrapporter/utfordringsnotat. En arbeidsgruppe har utredet hvordan denne utfordringen kan løses på best mulig måte. Konklusjonen er at det opprettes et antall stillingshjemler i PPT og SPKS ut fra gjennomsnittlig behov de siste årene. Disse blir fordelt gjennom en fordelingsnøkkel som tar utgangspunkt i sakkyndig vurdering, pedagogisk rapport og barnehagens totale belastning. Dette vil gi mulighet for et godt faglig tilbud og effektiv økonomisk drift, men vil også legge ytterligere press på enhetens økonomi

**Status økonomiplantiltak**

Beløp i 1000

| <b>Tiltak</b>                                                                             | <b>Vedtatt<br/>budsjett</b> | <b>Status</b> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|---------------|
| <b>Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan</b>                                       |                             |               |
| Forsøk skolemat, to dager i uka for alle ungdomsskoleelever                               | 367                         | Ferdig        |
| <b>Sum</b>                                                                                | <b>367</b>                  |               |
| <b>Innsparingstiltak</b>                                                                  |                             |               |
| Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Skole og barnehage | -2 248                      | Ferdig        |
| <b>Sum</b>                                                                                | <b>-2 248</b>               |               |
| <b>Nye tiltak</b>                                                                         |                             |               |
| Autismeenhet Stathelle barneskole                                                         | 600                         | I arbeid      |
| Bemannings- og pedagognorm barnehage, kommunale og private                                | 4 023                       | Ferdig        |
| <b>Sum</b>                                                                                | <b>4 623</b>                |               |
| <b>Sum tiltak</b>                                                                         | <b>2 742</b>                |               |

**Autismeenhet Stathelle barneskole**

Tiltaket er gjennomført ved at bemanningen ved Autismeavdelingen er økt fra høsten 2019. Det er også satt ned en arbeidsgruppe for å utrede hvordan Autismeavdelingen skal utvikles videre, med tanke på å ha et helhetlig tilbud fra 1-10 klasse når den nye ungdomsskolen tas i bruk.

**Bemannings- og pedagognorm barnehage, kommunale og private**

Tiltaket er gjennomført og i drift fra august 2019. Ved en unøyaktighet i beregningen mangler det finansiering av en 60% fagarbeiderstilling ved Nustad barnehage. Denne bemannes i løpet av høsten 2019. Pedagog og bemanningsnormen er innført i de andre kommunale barnehagene.

**Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Skole og barnehage**

Tiltaket er gjennomført gjennom reduksjon i rammetimer til skolene fra høsten 2019. Våreffekten (7/12) er gjennomført ved bruk av driftsfond.

**Forsøk skolemat, to dager i uka for alle ungdomsskoleelever**

Tiltaket er i drift.

## Kultur og oppvekst

### Status økonomi

Beløp i 1000

| Tjenesteområder                                       | Rev. bud.<br>hiå. 2019 | Regnskap<br>hiå. 2019 | Avvik hiå.   | Oppr. bud.<br>2019 | Rev. bud.<br>2019 prognose | Avvik<br>i kr |
|-------------------------------------------------------|------------------------|-----------------------|--------------|--------------------|----------------------------|---------------|
| 400-Kultur og oppvekst                                | 107                    | 6                     | 101          | 160                | 160                        | 0             |
| 401-Kultur                                            | 12 799                 | 12 269                | 530          | 18 172             | 18 273                     | 0             |
| 402-Barne- og familievern                             | 21 576                 | 21 392                | 184          | 28 215             | 28 407                     | 650           |
| 403-Oppvekst                                          | 10 402                 | 9 544                 | 858          | 16 579             | 16 755                     | 470           |
| 404-Flyktningearbeidet                                | 6 666                  | 5 460                 | 1 206        | 0                  | 12                         | 0             |
| 405-NAV                                               | 16 993                 | 17 452                | -459         | 25 164             | 25 660                     | -400          |
| 406-Voksenopplæring, frivillighetsentral og aktivitet | 2 517                  | 1 561                 | 955          | 3 883              | 3 894                      | 500           |
| 407-Frisk Bris                                        | 1 727                  | 1 447                 | 280          | 3 000              | 3 012                      | 0             |
| <b>Sum</b>                                            | <b>72 785</b>          | <b>69 131</b>         | <b>3 655</b> | <b>95 173</b>      | <b>96 173</b>              | <b>1 220</b>  |

**Enhet for Kultur og oppvekst** hadde etter kommunestyrets tilleggsbevilgning i 2019 budsjettet et innsparingskrav på 2,672 mill. kroner. Dette er dekket opp ved å trekke inn kommunens egenandel knyttet til utgifter til enslige mindreårige, og innsparing av en stilling som spes.pedagog knyttet til voksenopplæringen høsten 2019.

Enheten har dette året hatt fokus på innsparing både på kort, og lang sikt. Vi er derfor glade for at den samlede prognosen viser et overskudd på ca. 1 million kroner. I tillegg kommer 150 000 kroner til prosjektleder på Sundbykåsa gård.

**Enhet for kultur** ser ut til å gå i balanse

**Barne- og familievernet** ser for første gang på flere år ut til å gå med ca. 500 000 kroner i overskudd på den kommunale delen. Hovedårsaken til dette er at vi har valgt å la stillingen som virksomhetsleder stå vakant i den perioden virksomhetsleder fungerer som kommunalsjef, vi har ikke satt inn vikarer ved sykefravær, og barnevernet fikk styrket budsjettet med 750 000 kroner i 2019.

I tillegg ligger også de 150 000 kronene som ble bevilget til Sundbykåsa gård på dette ansvaret.

Barnevernet har mottatt et erstatningssøksmål fra en innbygger. Det er svært uvisst hva utfallet av saken blir, men det vil kunne få økonomiske konsekvenser for kommunen.

**Enslige mindreårige** går samlet mot et underskudd på mellom 5-600 000 kroner. Dette er en usikker prognose, da vi har bygget ned Strandgata bofellesskap, og er midt i en omstillingsprosess for både ansatte og ungdommer. Underskuddet dekkes av eget fond knyttet til enslige mindreårige.

**Oppvekst** viser pr. i dag et overskudd på 858 000 kroner, i hovedsak knyttet til lønnsmidler som ikke er brukt, og at det ikke er satt inn vikar ved sykdom. Prognosen for hele året er 470 000 kroner i overskudd.

**Viva (flyktningearbeidet)** viste første tertial en prognose på underskudd. Pr i dag er dette endret, og prognosen er balanse, dette er i hovedsak knyttet til ekstra tilskudd.

**Nav:** ser ut til å gå ca. 400 000 kroner i minus knyttet til økonomisk sosialhjelp til boutgifter. Dette dekkes av overskudd på barne- og familievernet.

**Kommunal voksenopplæring/ frivillighetssentral og Herresenteret** viser et overskudd på 500 000 kroner. I tillegg ligger 500 000 kroner her som dekker innsparingene våre, men ikke er ombudsjettert.

**Frisk Bris** går i balanse.

### Status økonomiplantiltak

Beløp i 1000

| Tiltak                                                                                            | Vedtatt budsjett | Status   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|----------|
| <b>Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan</b>                                               |                  |          |
| K-styret, Frisk Bris ungdom                                                                       | 190              | Ferdig   |
| <b>Sum</b>                                                                                        | <b>190</b>       |          |
| <b>Innsparingstiltak</b>                                                                          |                  |          |
| Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021.                            | -3 276           | I arbeid |
| Kultur og oppvekst                                                                                |                  |          |
| Reduksjon innsparingstiltak kultur og oppvekst, fokus frivillige lag og foreninger/ungdomsklubber | 600              | I arbeid |
| <b>Sum</b>                                                                                        | <b>-2 676</b>    |          |
| <b>Nye tiltak</b>                                                                                 |                  |          |
| Barnevern, generell styrking                                                                      | 750              | I arbeid |
| <b>Sum</b>                                                                                        | <b>750</b>       |          |
| <b>Sum tiltak</b>                                                                                 | <b>-1 736</b>    |          |

### Barnevern, generell styrking

Barnevernet har de siste årene gått med underskudd. Det er lagt inn 750 000 kroner som en generell styrking for å redusere underskuddet. Pr. nå ser det ut til at barnevernet vil gå i balanse.

### Nedjustering av merforbruk og reduksjon i innsparingstiltak

Opprinnelig fikk enheten et innsparingskrav på 3,276 mill. kroner. Dette ble nedjustert med 600 000 kroner. Enhetens innsparingskrav i 2019 er dermed 2,676 mill. kroner.

Dette dekkes ved å kutte kommunens finansiering av tilbudet til enslige mindreårige. Boligene til enslige mindreårige vil gradvis bygges ned, som vil gi en reduksjon på 2,2 mill. kroner.

I tillegg er en 100% stilling som spesialpedagog ved Voksenopplæringen kuttet fra august 2019. Det har vært en nedgang i behov for denne tjenesten, så når stillingen ble ledig valgte vi å trekke den inn.

### K-styret, Frisk Bris ungdom

Disse midlene er brukt til lønn til en stilling som jobber på tvers av Frisk Bris, Talenhuset og psykisk helse. Målgruppen er ungdom med psykiske vansker.

## Helse og omsorg

### Status økonomi

Beløp i 1000

| Tjenesteområder                                   | Rev. bud.<br>hiå. 2019 | Regnskap<br>hiå. 2019 | Avvik hiå.     | Oppr. bud.<br>2019 | Rev. bud.<br>2019 | Avvik<br>prognose<br>i kr |
|---------------------------------------------------|------------------------|-----------------------|----------------|--------------------|-------------------|---------------------------|
| 500-Helse og omsorg - administrasjon og utvikling | 7 710                  | 13 871                | -6 161         | -12 000            | -12 210           | -11 704                   |
| 501-Hjemmetjenesten                               | 30 467                 | 32 804                | -2 338         | 49 346             | 48 302            | -3 700                    |
| 505-Behandling, pleie og omsorg                   | 48 172                 | 51 270                | -3 098         | 76 743             | 76 432            | -1 700                    |
| 506-Rehabilitering                                | 0                      | 0                     | 0              | 0                  | 0                 | 0                         |
| 507-Psykisk helse og avhengighet                  | 16 232                 | 19 154                | -2 921         | 25 792             | 25 886            | -1 282                    |
| 508-Miljøarbeidertjenesten                        | 39 073                 | 40 107                | -1 033         | 62 655             | 60 708            | -1 000                    |
| 509-Spesialiserte helsetjenester                  | 23 051                 | 22 868                | 183            | 31 348             | 37 073            | 600                       |
| 510-Døgnbemannede boliger                         | 36 446                 | 35 190                | 1 256          | 58 447             | 57 907            | 2 000                     |
| <b>Sum</b>                                        | <b>201 151</b>         | <b>215 263</b>        | <b>-14 112</b> | <b>292 332</b>     | <b>294 098</b>    | <b>-16 786</b>            |

Helse og omsorg har en svært alvorlig og bekymringsfull økonomisk situasjon. Enheten hadde et betydelig underskudd i 2018, som ble dekket av enhetens driftsfond med 6,9 mill. kroner. Dette ble varslet videreført i 2019. Som varslet i første tertialrapport 2019 har enheten fått ytterligere utfordringer.

Samtlige virksomheter arbeider iherdig for å holde tildelt ramme og klare innsparingskravene. Det knipes inn der det er mulig, stillinger holdes vakante, det søkes ekstern finansiering/tilskudd på flere områder, blant annet tilskudd til stillinger, opplæringstilskudd, rekrutteringstilskudd, finansiering til IKT-prosjekter, m.m. Ekstern finansiering, kreativitet og innovasjon i tjenesteproduksjonen, bidrar til at enhetens merforbruk ikke er enda større.

Enheten har også sterkt fokus på bruk av teknologiske løsninger, som på noe sikt vil bidra til å redusere behov for økt bemanning. Montering av digitale tilsyn i døgnbemannede boliger er i gang, og er allerede i drift i en av bygningene. Dette legger til rette for at ansatte kan organisere oppgaver og tilsyn til brukere på en mer effektiv og brukervennlig måte, og gjør at bemanning kan reduseres noe fra november 2019.

Det er imidlertid også utenforliggende faktorer som gjør det særdeles utfordrende å nå målene. Dette gjelder spesielt vedtak/brukerbehov som må dekkes uavhengig av kommunens og enhetens økonomiske situasjon, men også andre faktorer som er utenfor enhetens kontroll.

#### Utenforliggende faktorer

Refusjon ressurskrevende tjenester: Refusjon for ressurskrevende tjenester hadde et avvik i forhold til budsjett i 2018. Dette skyldes i hovedsak reduksjon i lønnsgrunnlag og en ressurskrevende bruker som utgikk på grunn av alder. Avviket, 2,6 mill. kroner er ikke budsjettet i 2019. Dekning av avviket videre er foreslått lagt inn i budsjett 2020/handlingsprogram 2020-2023.

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA): Både miljøarbeidertjenesten og hjemmetjenesten har BPA-vedtak uten budsjettmessig dekning. I henhold til helse- og omsorgstjenesteloven skal tjenestevedtak gjøres uavhengig av kommunens økonomiske situasjon, og kun basert på brukers behov for tjenester.

Løpende vedtak innebærer en merkostnad på rundt 1,5 mill. kroner. I tillegg har enheten et nytt vedtak om brukerstyrt personlig assistanse, som utgjør en årlig kostnad på vel 1,5 mill. kroner. Dette vedtaket vil ha 4 måneders effekt i 2019, rundt 400 000 kroner. Totalt mangler enheten 2,25 mill. kroner i 2019 og 3 mill. kroner fra 2020 og framover. Dekning av kostnader til BPA er foreslått lagt inn i budsjett 2020/handlingsprogram 2020-2023.

Norsk Pasientskadeerstatning: 400 000 kroner i 2019 (mot 355 000 kroner i 2018). Enheten har ikke budsjettmessig dekning. Dekning av kostnader til Norsk Pasientskadeerstatning er foreslått lagt inn i budsjett 2020/handlingsprogram 2020-2023.

Husleie/tomgangsleie hjemmetjenesten: Hjemmetjenesten har årlig store utgifter til husleie/tomgangsleie. I 2019 vil dette beløpet komme opp i nærmere 1,5 mill. kroner. Årsaken er at kommunen har en rekke leiligheter/boliger (hovedsakelig stiftelsesboliger) som er vanskelig å tildele. Eiendomsforvaltningen igangsetter nå et arbeid med gjennomgang av kommunens boliger, jf. k-sak 47/19. Dette vil forhåpentligvis resultere i færre boliger, og dermed mindre tomgangsleie.

### **HO administrasjon og utvikling**

Virksomheten ligger an til et negativt avvik for året på 11,704 mill. kroner. Dette skyldes i hovedsak: Enhetens totale innsparingskrav på i underkant av 10 mill. kroner og tidligere ubenyttede tilleggsbevilgninger (rundt 2,3 mill. kroner) er samlet i virksomheten. Avvik refusjon ressurskrevende tjenester 2018 på 2,6 mill. kroner.

Lisenskostnader for enhetens fagsystemer øker, og det varsles en økt kostnad på årsbasis på rundt 800 000 kroner til 1 mill. kroner. De økte kostnadene har frem til nå blitt dekket innenfor eget budsjett. Videre har virksomheten et negativt avvik i lønnsbudsjettet på 378 000 kroner. Kostnader til velferdsteknologi/lønn rådgiver velferdsteknologi er bevilget som investering, og kan derfor ikke legges inn i virksomhetens lønnsbudsjett. Dette vil gi et avvik på ca. 800 000 kroner ved årets slutt. Kommunen deltar i ulike velferdsteknologiske prosjekter som mot slutten av året vil gi en inntekt på ca. 300 000 kroner. Inntekten dekker delvis avviket på lønn rådgiver velferdsteknologi.

### **Hjemmetjenesten**

Hjemmetjenesten ligger an til et negativt avvik på 3,7 mill. kroner. Dette skyldes hovedsakelig følgende forhold: Husleie/tomgangsleie – 1,47 mill. kroner, for høyt budsjettert egenbetaling fra brukere – 470 000 kroner, BPA som ikke er budsjettert – 830 000 kroner, tidligere innsparingskrav som ikke har vært mulig å innfri – 930 000 kroner. Dekning av kostnader til BPA er foreslått lagt inn i budsjett 2020/handlingsprogram 2020-2023. Underdekning av kostnader BPA vil derfor ikke bli videreført til 2020. Det er iverksatt flere tiltak som vil styrke effektivitet i hjemmetjenesten, blant annet digitalisering av kjøre-/arbeidslister, "siling" av trygghetsalarmhenvendelser i alarmmottaket, hjemmerehabiliteringsteam, m.m.

### **Behandling, pleie og omsorg**

Virksomheten ligger an til et negativt avvik for året på 1,5 - 1,7 mill. kroner. Dette skyldes i hovedsak overforbruk på vikarposter grunnet ekstra innleie til alvorlig syke og utagerende/urolige pasienter. Det er utfordrende å skaffe vikarer, og det medfører bruk av overtid til deltidsansatte som må arbeide ekstra. Kostnadene til tilleggslønn (kvelds-/natt tillegg) øker suksessivt med overforbruk av vikarer og overtid. Det er også svikt i inntekter på oppholdsbetalingen. Dette skyldes hovedsakelig at noen langtidsplasser har blitt brukt til korttidsplasser, da det er stort behov for korttidsplasser. I tillegg har inneliggende pasienter på langtidsopphold lavere inntekt og dermed betaler lavere vederlag for opphold. Det er også overforbruk på matvarer.



## **Miljøarbeidertjenesten**

Virksomheten vil få et negativt avvik på rundt 1 mill. kroner. Dette skyldes i hovedsak at det ikke er budsjett for BPA og økte lønnsutgifter ved korttidsfravær. Dekning av kostnader til BPA er foreslått lagt inn i budsjett 2020/handlingsprogram 2020-2023.

## **Psykisk helse og avhengighet**

Det opprinnelige avviket er redusert betydelig da det er spart 0,6 årsverk på omorganisering av virksomheten, samt at det i 2019 har kommet et tilskudd på 1,1 mill. kroner via opptrappingsplanen for rus. Disse er brukt på allerede eksisterende drift. Tilskuddet reduseres årlig over 4 år.

Virksomheten forventer å ha negativt avvik på ca. 4,6 mill. Det søkes tilskudd på ressurskrevende bruker som er beregnet til cirka 3,3 mill. Reelt underskudd vil da komme på cirka 1,3 mill. Underskuddet skyldes kjøp av privat omsorgsplass. Dekning av kostnadene er foreslått lagt inn i budsjett 2020/handlingsprogram 2020-2023.

Sommeren 2018 ble bemanningen i Øvre Nustadvei økt grunnet økt bruk av vold og trusler fra brukere. Bemanningsøkningen ble anmodet fra Arbeidstilsynet og Bamble kommunes arbeidsmiljøutvalg. Virksomheten har ikke hatt budsjettmessig dekning for dette. Den økte kostnaden er imidlertid foreslått lagt inn i budsjett 2020/handlingsprogram 2020-2023.

## **Spesialiserte helsetjenester**

Legetjenesten har merforbruk på lønn i forbindelse med overtagelsen av Langesund legesenter. Vi har hatt midlertidige utgifter til vikar, men dette er kompensert. Inntekter og utgifter er i regnskapet ført på ulike poster i regnskapet. Det er derfor noen store avvik på legetjenesten. Alt i alt vil virksomheten gå i balanse, mulig med et overskudd på 5-600 000 kroner.

## **Døgnbemannede boliger**

Virksomheten har gjort mange og gode grep i alle avdelinger for å redusere kostnader, og ligger an til en innsparing på 2 mill. kroner for året. Det er utarbeidet nye bemanningsplaner og turnuser, blant annet med langvakter. Dette har positive effekter både på økonomi, men også på stillingsstørrelser. Digitale tilsyn er tatt i bruk i flere avdelinger og det meldes utelukkende om positive erfaringer, blant annet fordi brukerne sover bedre når de slipper noen som "kikker inn" til seg om natten.

## **Avvik i kroner hittil i år**

Helse og omsorg har så langt et negativt avvik på 14,112 mill. kroner. Årsakene er redegjort for over.

## **Avvik prognose**

Enhetens forventede negative avvik for 2019 er på 16,786 mill. kroner. Årsaker er redegjort for over. I første tertialrapport ble det varslet et negativt avvik for året på rundt 17 mill. kroner i tillegg til innsparingskravet på i underkant av 10 mill. kroner. Årsaken til forbedringen fra første til andre tertial, er at enheten fikk tilført midler til overtakelse og drift av Langesund legesenter og en betydelig spareinnsats fra enhetens virksomheter. Flere avdelinger iverksetter nye turnuser med redusert bemanning i løpet av høsten. Dette vil bidra til å redusere forbruket, og vil redusere avviket mellom forbruk hittil i år og prognose for 2019.

- Budsjettet for enhet for helse og omsorg økes med 2,6 mill. kroner til dekning av redusert inntekt ressurskrevende tjenester

## Innsparing og omstilling

Alle virksomheter arbeider med innsparing og omstilling. Arbeidet er organisert med arbeidsgrupper med deltagelse fra tillitsvalgte, vernetjeneste, ansatte og ledere. Det utarbeides nye kompetanse-, bemannings- og turnusplaner for å redusere bemanning til snittnivå for KOSTRA gruppe 8. Det er identifisert konkrete innsparingstiltak med effekt allerede i 2019, men de fleste tiltak som arbeides med effektueres i 2020. Varige innsparingstiltak fra 2020 reflekteres i budsjett 2020/handlingsprogram 2020-2023. Disse tiltakene innebærer hovedsakelig justering av bemanning til gjennomsnitt i KOSTRA gruppe 8. Jf. vedtaket i k-sak 97/18, skal ingen fast ansatte sies opp som følge av behov for omstilling. Dette innebærer at enheten ikke klarer å effektuere redusert bemanning før det er naturlig avgang.

## Status økonomiplaniltak

Beløp i 1000

| Tiltak                                                                                 | Vedtatt budsjett | Status   |
|----------------------------------------------------------------------------------------|------------------|----------|
| <b>Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan</b>                                    |                  |          |
| HO-plan jfr. k-sak 67/18: Gjennomføringsmidler Helse og omsorgsplan                    | 10 000           | I arbeid |
| <b>Sum</b>                                                                             | <b>10 000</b>    |          |
| <b>Innsparingstiltak</b>                                                               |                  |          |
| Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021. Helse og omsorg | -9 861           | I arbeid |
| <b>Sum</b>                                                                             | <b>-9 861</b>    |          |
| <b>Nye tiltak</b>                                                                      |                  |          |
| Statsbudsjettet 2019: Betalingsplikt utskrivningsklare pasienter psykiatrien           | 531              | I arbeid |
| Fullfinansiering endret middagsordning jfr. k-sak 93/17                                | 1 850            | Ferdig   |
| <b>Sum</b>                                                                             | <b>2 381</b>     |          |
| <b>Sum tiltak</b>                                                                      | <b>2 520</b>     |          |

### Statsbudsjettet 2019: Betalingsplikt utskrivningsklare pasienter psykiatrien

Betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter i psykiatrien trådte i kraft 01.01.2019. Så langt har Bamble kommune betalt for 3 døgn, 14 655 kroner.

### Fullfinansiering endret middagsordning jfr. k-sak 93/17

Ny middagsordning trådte i kraft i september 2018. Fullfinansiering av merkostnaden er lagt inn i enhetens budsjett for 2019.

### Nedjustering av merforbruk sammenlignet med KOSTRA-gruppe 8 2019-2021 Helse og omsorg

Arbeidet er i gang i alle virksomheter. Det utarbeides nye kompetanse-, bemannings- og turnusplaner for å redusere bemanning til snittnivå for KOSTRA gruppe 8. Arbeidet er organisert med arbeidsgrupper med deltagelse fra tillitsvalgte, vernetjeneste, ansatte og ledelse. Slike endringer er kompliserte og omfattende, og alle avdelinger må sikre forsvarlige tjenester og rett kompetanse.

Enheten vil ikke klare årets innsparingskrav på i underkant av 10 mill. kroner, og vi kommer tilbake med resultat i 2. tertialrapport og budsjett 2020.

**HO-plan jfr. k-sak 67/18: Gjennomføringsmidler Helse og omsorgsplan**

I budsjett 2019/handlingsprogram 2019-2022, fikk Helse og omsorg 10 mill. kroner til gjennomføring av helse- og omsorgsplan. 8,2 mill. kroner videreføres til drift av forsterket skjermet enhet Bamble helsehus og demensavdeling Vest-Bamble. Restbeløpet, 1,8 mill. kroner, brukes til opprettelse av rehabiliteringsteam. Det må bemerkes at 500 000 kroner fra forsterket skjermet enhet og 500 000 kroner fra demensavdeling Vest-Bamble er omprioritert for å kunne finansiere rehabiliteringsteamet.

Rehabiliteringsteamet startet 02.09.2019. På noe sikt forventer vi at dette skal gi positive bidrag i hjemmetjenesten, i form av reduksjon i økning brukere, og kortere behandlingsforløp for noen brukere.

## Investeringer

### Årsbudsjett investeringer 2019

Tabellen nedenfor viser årsbudsjett 2019 og regnskap tom september.

| 1000 kroner                               | Årsbudsjett<br>2019 | Årsbudsjett<br>inkl. endring | Regnskap<br>tom sept |
|-------------------------------------------|---------------------|------------------------------|----------------------|
| 1 Investeringer i anleggsmidler           | 355 959             | 443 960                      | 171 198              |
| 2 Utlån og forskutteringer                | 35 000              | 69 145                       | 37 764               |
| 3 Kjøp av aksjer og andeler               | 3 638               | 7 937                        | 3 048                |
| 4 Avdrag på lån                           | 8 500               | 8 500                        | 20 873               |
| <b>Sum utgifter</b>                       | <b>403 097</b>      | <b>529 542</b>               | <b>232 883</b>       |
| 9 Bruk av lånemidler                      | -301 524            | -418 680                     | -33 964              |
| 10 Inntekter fra salg av anleggsmidler    | -16 900             | -6 781                       | -15 962              |
| 12 Kompensasjon for merverdiavgift        | -64 400             | -76 510                      | -29 250              |
| 13 Mottatte avdrag på utlån og refusjoner | -16 635             | -16 597                      | -15 410              |
| 14 Andre inntekter                        | 0                   | -150                         | -139                 |
| 16 Overført fra driftsregnskapet          | -3 638              | -4 178                       | -3 132               |
| 18 Bruk av avsetninger                    | 0                   | -6 647                       | -21 977              |
| <b>Sum finansiering</b>                   | <b>-403 097</b>     | <b>-529 542</b>              | <b>-119 834</b>      |
| <b>Netto</b>                              | <b>0</b>            | <b>0</b>                     | <b>113 048</b>       |

Totalt investeringsbudsjett for 2019, inkludert ubrukte bevilgninger fra 2018, er brutto 529,5 mill. kroner. Regnskapet tom. september viser utgifter på 232,8 mill. kroner. Av dette er 117,2 mill. kroner investeringer i anleggsmidler. Dette er den høyeste investeringsaktiviteten Bamble kommune noensinne har hatt ett enkelt år.

## Driftsrapport 2. tertial 2019

Tabellen nedenfor viser budsjetterte midler for 2019, forbruk pr. september og forventet årsforbruk pr.31.12.2019 pr investeringsramme.

| 1000 kroner                                                     | Årsbudsjett<br>2019 | Årsbudsjett<br>inkl.<br>endring | Regnskap<br>tom sept | Anslag<br>årsregnskap<br>2019 | Forventet<br>avvik 2019 |
|-----------------------------------------------------------------|---------------------|---------------------------------|----------------------|-------------------------------|-------------------------|
| Avsluttede prosjekter                                           | 0                   | 1 971                           | 441                  | 1 971                         | 0                       |
| Beredskap og brannsikkerhet                                     | 2 024               | 3 682                           | 150                  | 3 682                         | 0                       |
| Kommunale utleieboliger, boligsosial<br>handlingsplan           | 21 439              | 38 368                          | 29 498               | 50 000                        | -11 632                 |
| Oppgradering kommunale bygg                                     | 3 780               | 5 196                           | 2 166                | 5 196                         | 0                       |
| Finansielle investeringer, eks lån                              | 0                   | 0                               | 500                  | 500                           | -500                    |
| Utbygging Grasmyr, framtidens ungdomsskole<br>mv.               | 178 110             | 174 046                         | 51 184               | 82 817                        | 91 229                  |
| Startlån husbanken                                              | 0                   | 0                               | -8 838               | 0                             | 0                       |
| IKT investeringer                                               | 9 610               | 23 021                          | 6 661                | 10 729                        | 12 292                  |
| Kirkelig fellesråd                                              | 8 804               | 32 309                          | 14 325               | 20 923                        | 11 386                  |
| KST                                                             | 3 600               | 5 199                           | 252                  | 352                           | 4 847                   |
| Attraktivitet, miljø, friområder, mm.                           | 8 565               | 21 717                          | 2 783                | 8 283                         | 13 434                  |
| Næringsutvikling, næringstomter, næringsbygg                    | -11 100             | -2 557                          | -11 775              | -11 775                       | 9 218                   |
| Boligutvikling, boligtomter, boligbygging                       | 28 890              | 33 573                          | 278                  | 2 000                         | 31 573                  |
| Vann, avløp, renovasjon                                         | 30 000              | 32 585                          | 19 703               | 25 000                        | 7 585                   |
| Veg og trafikksikkerhet                                         | 3 582               | 3 206                           | 5 407                | 3 206                         | 0                       |
| Investeringer finansiert av virksomhetenes egne<br>driftsmidler | 0                   | 0                               | 314                  | 0                             | 0                       |
| <b>Sum</b>                                                      | <b>287 304</b>      | <b>372 314</b>                  | <b>113 049</b>       | <b>202 884</b>                | <b>169 431</b>          |
| FIN-2 Finansiering                                              | -287 304            | -372 314                        | 0                    | -202 884                      | -169 431                |
| <b>Sum</b>                                                      | <b>0</b>            | <b>0</b>                        | <b>113 049</b>       | <b>0</b>                      | <b>0</b>                |

Samlet prognose for finansieringsbehov ved bruk av lån beregnes til ca. 203 mill. kroner i 2019. Store prosjekter er i år under arbeid, Grasmyrutbyggingen, Nustadjordet, Nustadbakken og Eik gravlund, men det er også høy aktivitet på øvrige ordinære kommunale investeringsområder.

Budsjettforskriftene krever at investeringsbudsjettet skal justeres iht. forventet årsforbruk. Rådmannen anbefaler dermed at budsjetttrammene justeres slik det fremkommer i tabellen ovenfor. Prognosen på lånefinansiering er justert til ca. 203 mill. kroner, imidlertid hefter det usikkerhet ved årsprognosen. Rådmannen anbefaler derfor at også årets låneopptak nedjusteres, og at låneopptak for 2019 settes til 200 mill. kroner. I tillegg til ubrukte lånemidler fra 2018 skal dette gi tilstrekkelig finansiering for regnskapet for 2019.

## Samlet prosjektregnskap

Tabellen viser samlede prosjektbevilgninger og – regnskap over år.

| 1000 kroner                                                     | Investeringsbevilgninger<br>tom. 2019 | Regnskap tom<br>2019 | prosjektavvik  | Endret<br>prognose |
|-----------------------------------------------------------------|---------------------------------------|----------------------|----------------|--------------------|
| Beredskap og brannssikkerhet                                    | 12 811                                | 9 154                | 3 657          |                    |
| Kommunale utleieboliger, boligsosial<br>handlingsplan           | 80 085                                | 58 061               | 22 024         | Beløp uavklart     |
| Oppgradering kommunale bygg                                     | 43 064                                | 36 881               | 6 183          |                    |
| Finansielle investeringer                                       | -832 263                              | -452 383             | -379 880       | 500                |
| Utbygging Grasmyr, framtidens ungdomsskole<br>mv.               | 183 480                               | 50 671               | 132 809        |                    |
| Startlån husbanken                                              | 0                                     | -9 357               | 9 357          |                    |
| IKT investeringer                                               | 55 012                                | 38 682               | 16 330         |                    |
| Kirkelig fellesråd                                              | 48 372                                | 29 408               | 18 964         | Omdisponering      |
| KST                                                             | 15 562                                | 7 315                | 8 247          |                    |
| Attraktivitet, miljø, friområder, mm.                           | 45 384                                | 25 501               | 19 883         |                    |
| Næringsutvikling, næringsstomter, næringsbygg                   | 16 955                                | 7 737                | 9 217          |                    |
| Boligutvikling, boligstomter, boligbygging                      | 34 052                                | 918                  | 33 134         |                    |
| Vann, avløp, renovasjon                                         | 239 880                               | 225 298              | 14 582         |                    |
| Veg og trafiksikkerhet                                          | 32 996                                | 34 938               | -1 943         |                    |
| Investeringer finansiert av virksomhetenes<br>egne driftsmidler | 0                                     | 16                   | -16            |                    |
| <b>Sum</b>                                                      | <b>-24 610</b>                        | <b>62 841</b>        | <b>-87 451</b> | <b>500</b>         |

Totalt anbefales det tilleggsbevilgning på 500 000 kroner til finansiering av lån til ny fastlegehjemmel ved Bamble legesenter. Finansieringen anbefales tatt fra fond for udisponerte kapitalmidler. Det er ikke avklart hva tilleggsfinansieringsbehovet for Nustadbakken og Nustadjordet forventes å bli.

Nedenfor gis det en mer detaljert gjennomgang av status på investeringsprosjektene i 2019.

### Attraktivitet, miljø, friområder, mm.

| 1000 kroner                       | Investeringsbevilgninger<br>tom. 2019 | Regnskap tom<br>2019 | prosjektavvik | Endret<br>prognose |
|-----------------------------------|---------------------------------------|----------------------|---------------|--------------------|
| Dampskipsbrygga Langesund         | 12 000                                | 9 000                | 3 000         | -                  |
| Friluft- og miljøtiltak           | 13 344                                | 5 512                | 7 832         | -                  |
| Livlige og trivlige kommunesentre | 20 040                                | 10 990               | 9 050         | -                  |
| <b>Sum</b>                        | <b>45 384</b>                         | <b>25 501</b>        | <b>19 883</b> | <b>-</b>           |

Investeringsrammen er etablert for å samle investeringsprosjekter som fremmer attraktivitet og stedsutvikling. Prosjektene er i stor grad løpende og vil fortsette i tiden fremover. Høy aktivitet på andre prosjekter har ført til en kapasitetsutfordring og dermed et lavt forbruk innenfor rammen de siste årene. Prosjektlederkapasiteten er økt og det forventes høyere aktivitet innenfor disse prosjektene fremover. Pågående store prosjekter i Furustranda, ved dampskipsbrygga i Langesund, på Stathelle og Herre.

**Dampskipsbrygga Langesund**

Prosjektet er nær ferdigstilt. Ikke mottatt ferdigoppgjør fra Grenland havn enda.

**Friluft- og miljøtiltak**

Investeringsrammen er etablert for å samle investeringsprosjekter som fremmer attraktivitet og stedsutvikling. Total investeringsramme er 2 mill. kroner årlig og vedtas i kommunens budsjettbehandling. Rammen dekker investering til kommunens parker, friluftsområder og nærområder. Den dekker også investeringer til maskiner og utstyr innenfor park- og skjærgårdspark området.

Årlige bevilgninger for rammen har vært 2 mill. kroner i flere år. Over- /underforbruk har fulgt investeringsrammen og hensyntatt i aktivitetsnivået. Høy aktivitet på andre prosjekter har ført til en kapasitetsutfordring og dermed et lavt forbruk innenfor rammen de siste årene. Det er derfor tilgjengelige midler i rammen pålydende 1,5 mill. kroner etter 2018. Det planlegges høyere aktivitet innenfor rammen i 2019. Flere av tiltakene som blir utført er i samarbeid med andre statlige- og fylkeskommunale myndigheter. Kommunen mottar hvert år midler etter søknad til diverse større og mindre prosjekter. De største av disse tiltakene er investeringer som finansieres delvis via ramma og i stor grad av tilskuddsmidler.

Det er i 2019 bestilt en arbeidsbil med kran og tipp som skal erstatte utrangert arbeidsbil. Denne er satt til levering før 1/7 og investering dekkes av prosjekt 6501 - Maskiner og utstyr - Park. Det er videre igangsatt anskaffelsesprosess og prosjektert opparbeidelse av toalett-/skifteanlegg på Rognstranda. Det er også igangsatt anbudsprosess for rehabilitering av «Kranaparken» på Stathelle.

Prosjektene er i stor grad løpende og vil fortsette i tiden fremover. Det forventes høyere aktivitet innenfor disse prosjektene fremover. Unntaket er sikring av Sandvika som er et prosjekt som slutføres i 2019.

**Livlige og trivlige kommunesentre**

Vi har store investeringer på gang. Bl. a. i Furustranda, ved dampskipsbrygga, på Stathelle og Herre. Forventer større utbetalinger mot slutten av året og tidlig neste år.

**Beredskap og brannsikkerhet**

| 1000 kroner                 | Investeringsbevilgninger<br>tom. 2019 | Regnskap tom<br>2019 | prosjektavvik | Endret<br>prognose |
|-----------------------------|---------------------------------------|----------------------|---------------|--------------------|
| Beredskap og brannsikkerhet | 12 811                                | 9 154                | 3 657         | -                  |
| <b>Sum</b>                  | <b>12 811</b>                         | <b>9 154</b>         | <b>3 657</b>  | <b>-</b>           |

Ny branntankbil (B-14) mottas og faktureres i sin helhet ultimo sep. Ingen forventede avvik. Ingen økonomiske avvik forventet

**Beredskap og brannsikkerhet**

Avvik (ingen kontering) skyldes 3 mnd. forsinkelse på mottak av ny tankbil (B-14) iht til kontrakt så skulle vi blitt fakturert for chassis tidlig i 2019, noe leverandør ikke har gjort. Forventet levering og betaling er ultimo september. Iht utskiftingsplan så har man startet arbeidet med anskaffelse av ATV. Forventet anskaffelse 2020

## Boligutvikling, boligtomter, boligbygging

| 1000 kroner                                             | Investeringsbevilgninger<br>tom. 2019 | Regnskap tom<br>2019 | prosjektavvik | Endret<br>prognose |
|---------------------------------------------------------|---------------------------------------|----------------------|---------------|--------------------|
| Bunestoppen boligfelt, opparbeidelse og salg av tomter  | 12 390                                | 1 572                | 10 818        | -                  |
| Innløsning festetomter Rugtvedt                         | 9 841                                 | 9 842                | - 1           | -                  |
| Kjøp og salg av boligtomter                             | - 7 529                               | - 10 495             | 2 966         | -                  |
| Kjøp og salg av bygninger på Rådhusplassen på Stathelle | 450                                   | -                    | 450           | -                  |
| Reguleringsplan for boligområder Grasmøy (sør og vest)  | 18 900                                | -                    | 18 900        | -                  |
| <b>Sum</b>                                              | <b>34 052</b>                         | <b>918</b>           | <b>33 134</b> | <b>-</b>           |

### Bunestoppen boligfelt, opparbeidelse og salg av tomter

Politiske vedtak K1519---10.03.2016-Sak 21/16, 31.03.2016-Sak 29/16. -Formål for investeringen er tomteregulering, oppbygging og salg av tomter. Reguleringen er i siste fase, samtidig er regulering av brannstasjonstomt og bygg i samkjørt, positive tilbakemeldinger fra fylket (planforum) etter møte 14.03.2019. Det legges nå siste hånd på planforslaget som vil bli levert i medio oktober. Fremleggelse til førstegangsbehandling i TU den 23.11.2019 og vil kunne bli endelig godkjent våren 2020. Bunestoppen kommer til høring i vinter, og eventuelle innsigelser vil forsinke prosjektet med ny brannstasjon som ligger inne i planen. Det er hittil brukt 1,6 mill. kroner.

### Innløsning festetomter Rugtvedt

Det pågår vurderinger om kommunen skal løse inn ytterligere flere festetomter på Rugtvedt. Innløsning av flere festetomter på Rugtvedt er ikke lønnsomt nå med de betingelser som er fremmet i saken.

### Kjøp og salg av bygninger på Rådhusplassen på Stathelle

Reguleringsplanen er estimert ferdig våren 2020. Det har tatt tid å få fram et forslag til plan som kan legges fram for behandling. Etter møte med riksantikvaren i august 2019 ble det klart at alle bygg må bevares. Planen kommer til behandling så fort det lar seg gjøre etter riksantikvarens føringer. Det er en risiko at planen kan forstyrre ønsket utvikling av Rådhusplassen på Stathelle. Reguleringsarbeidet blir dyrere enn først antatt. Det stipuleres et merforbruk på 1 million kroner. Opprinnelig budsjett var 400 000 kroner i 2017. Planarbeidet avsluttes til våren 2020 og videre arbeid avhenger av hva som blir vedtatt. Planarbeidet har dratt ut i tid.

### Reguleringsplan for boligområder Grasmøy (sør og vest)

Regulering på Grasmøy har ikke startet ennå.

## Finansielle investeringer

| 1000 kroner               | Investeringsbevilgninger<br>tom. 2019 | Regnskap tom<br>2019 | prosjektavvik    | Endret<br>prognose |
|---------------------------|---------------------------------------|----------------------|------------------|--------------------|
| Andre finanstransaksjoner | -                                     | 500                  | - 500            | 500                |
| Egenkapitalinnskudd KLP   | 2 362                                 | 2 363                | - 1              | -                  |
| Finansiering              | - 834 625                             | - 455 246            | - 379 379        | -                  |
| Kommunale eierskap        | -                                     | -                    | -                | -                  |
| <b>Sum</b>                | <b>- 832 263</b>                      | <b>- 452 383</b>     | <b>- 379 880</b> | <b>500</b>         |



Totalt anbefales det tilleggsbevilgning på 500 000 kroner til finansiering av lån til ny fastlegehjemmel ved Bamble legesenter.

### Andre finanstransaksjoner

Det er opprettet ny fastlegehjemmel ved Bamble legesenter iht. K-sak 67/18 - Helse- og omsorgsplan - Utvikling og dimensjonering av helse- og omsorgstjenestene. På bakgrunn av dette er det utbetalt lån på 500 000 kroner direkte til legen. Lånet skal tilbakebetales til kommunen konsumprisjustert når praksisen ved senteret opphører ved salg eller på annen måte. Det løper ingen renter. Lånet mangler finansiering, jf. driftsrapporten 1. tertial. Finansiering av utlån må i investeringsregnskapet.

### Egenkapitalinnskudd KLP

Egenkapitaltilskudd til KLP for Sykepleiere og fellesordningen for 2019 er på 3,048 mill. kroner, 590 000 kroner lavere enn budsjettert. Innskuddet finansieres ved overføring fra drift og ses i sammenheng med kommunenes pensjonsutgifter.

### Finansiering

Finansiering av utlån til nyopprettet fastlegehjemmel ved Bamble legesenter foreslås tatt av ubrukt Finansieringsfond. Bruk av lån for finansiering av investeringer gjøres i regnskapsavslutningen.

### Kommunale eierskap

Det ble utbetalt utlån til Skjærgårdshallen as i juni 2019 på 2 mill. kroner, Lånet ble vedtatt i K-sak 71/18. Kommunestyret vedtok videreføring av driftsformen av Skjærgårdshallen i k-sak 35/19. Lånet er rente- og avdragsfritt, og skal innfris i sin helhet senest 31.12.2019. Skjærgårdshallen har søkt om å utvide låneperioden til 31.12.2020.

## IKT investeringer

| 1000 kroner                       | Investeringsbevilgninger<br>tom. 2019 | Regnskap tom<br>2019 | prosjektavvik | Endret<br>prognose |
|-----------------------------------|---------------------------------------|----------------------|---------------|--------------------|
| Digitalt løft Skole og barnehage  | 2 000                                 | 1 150                | 850           | -                  |
| Muggsoppsanering av eldre arkiver | 630                                   | 22                   | 608           | -                  |
| Rammebevilgning IKT-plan          | 41 296                                | 29 063               | 12 233        | -                  |
| Velferdsteknologi Helse og omsorg | 11 086                                | 8 447                | 2 639         | -                  |
| <b>Sum</b>                        | <b>55 012</b>                         | <b>38 682</b>        | <b>16 330</b> | <b>-</b>           |

### Muggsoppsanering av eldre arkiver

Prosjektet vil gå over flere år. Første forsendelsen til IKA Kongsberg vil skje i løpet av høsten 2019.

### Rammebevilgning IKT-plan

Det er IKT-forum som forvalter rammebevilgningen til IKT-plan. Det bevilges midler til prosjekter og tiltak etter søknad fra kommunalområdene og ITG. Fra 2019 er IKT-investeringene økt fra 4,167 mill. kroner til 5,867 mill. kroner årlig i planperioden. Enhetene er ulike med hensyn på hvilke utfordringer de står overfor, og det reflekteres både i type tiltak, og hvordan de er utformet.

Stabene forvalter store fellessystem som portalene, styringssystem, arkivkjerne, konkurransejennomføringsverktøy/avtalekatalog, ERP-systemet og sakarkiv med de utfordringer som følger av det. Det er viktig at disse systemene følger utviklingen i forhold til krav til digitalisering og ny funksjonalitet.

Det er ikke forventet avvik.

## Investeringer finansiert av virksomhetenes egne driftsmidler

| 1000 kroner                          | Investeringsbevilgninger<br>tom. 2019 | Regnskap tom<br>2019 | prosjektavvik | Endret<br>prognose |
|--------------------------------------|---------------------------------------|----------------------|---------------|--------------------|
| Investeringer finansiert av drift HO | -                                     | -                    | -             | -                  |
| Investeringer finansiert av drift OK | -                                     | 336                  | - 336         | -                  |
| Investeringer finansiert av drift SB | -                                     | 289                  | - 289         | -                  |
| Investeringer finansiert av drift TE | -                                     | - 609                | 609           | -                  |
| <b>Sum</b>                           | <b>-</b>                              | <b>16</b>            | <b>- 16</b>   | <b>-</b>           |

Enkelte anskaffelser som er finansiert av enhetenes egne driftsmidler/driftsfond er av en slik karakter at de i henhold til gjeldende regler skal føres i investeringsregnskapet. Totalt er det utgiftsført 4,7 mill. kroner eks mva i 2019.

### Investeringer finansiert av drift TE

Formålet med investeringen er i de tilfeller vi kjøper maskiner, kjøretøy og utstyr på drifta av en slik størrelse at det skal føres i investeringsregnskapet. I 2019 vil det bli kjøpt 6 kjøretøy til driftspersonellet på vedlikeholdsavdelingen.

## Kirkelig fellesråd

| 1000 kroner                         | Investeringsbevilgninger<br>tom. 2019 | Regnskap tom<br>2019 | prosjektavvik | Endret<br>prognose |
|-------------------------------------|---------------------------------------|----------------------|---------------|--------------------|
| Handikapprampe Herre kirke          | 1 250                                 | 623                  | 627           | -                  |
| Kirkebygg                           | 10 304                                | 2 083                | 8 221         | 2 737              |
| Nye gravplasser Eik gravlund        | 30 418                                | 24 639               | 5 779         | -                  |
| Rammebevilgning Kirkelig fellesråd  | 3 400                                 | 1 952                | 1 448         | -                  |
| Utfylling/steinsetting Bamble kirke | 3 000                                 | 112                  | 2 888         | - 2 737            |
| <b>Sum</b>                          | <b>48 372</b>                         | <b>29 408</b>        | <b>18 964</b> | <b>-</b>           |

### Handikapprampe Herre kirke

HC-rampe Herre kirke ble ferdigstilt og overlevert 11 oktober 2018. Ramme var på 1,25 mill. kroner. Totalkostnad ble på ca. 900 000 kroner. Mangler siste avstemming da det gjenstår noe tilbakebetaling fra entreprenør for dagmulkter. Som vedtatt i k-sak 51/18 tilbakeføres overskytende midler fra HC rampe til kirkevergens vedlikeholdsfond.

### Kirkebygg

Vedlikehold Bamble kirke, venter på utvidet rapport med kostnadsoverslag etter at det er avdekket større skader enn først antatt. Totalkostnad og fremdrift er derfor usikker. Ubrukte midler fra Utfylling/steinsetting Bamble kirke overføres til prosjektet.

I juni fikk Bamble kommune/Bamble kirkelige fellesråd innvilget rentekompensasjon for kirkebygg for 9,4 mill. kronertil istandsettingen av Bamble kirke. Disse midlene kommer i tillegg til kompensasjonen innvilget i 2018.

### Nye gravplasser Eik gravlund

Politisk vedtak av 02.06.2016, sak 55/16, utvidelse av Eik gravlund. Prosjektet er i siste fase, anleggsgartner begynte i juni. Området vil bli sådd i disse dager, noen tekniske detaljer og garasjebygg gjenstår. Prosjektet ligger 3 uker foran fremdriftsplan. Overlevering er i utgangspunktet satt til

desember 2019. Pr. 19.09.2019 er det brukt 23,3 mill. av totalbudsjettet på 30 mill. Estimert ferdig prosjekt tyder det på at det totale budsjett vil brukes.

### Utfylling/steinsetting Bamble kirke

Telemark fylkeskommune har avslått søknaden om å benytte steinmasser fra E18-utbyggingen til utfylling ved Bamble kirkegård.

På bakgrunn av avslaget fra Telemark fylkeskommune, og at det er større skader på Bamble kirke enn først antatt, søker Bamble kirkelige fellesråd om å få omdisponere de gjenstående 2,737 mill. kroner fra utredningsprosjektet «Bruk av steinmasser fra E 18 utbyggingen til utfylling og sikring av dalsøkket mellom Bamble kirke og Olavs kirken/Bamble søndre kirkegård», til prosjektet «Utbedring av Bamble kirke»

## Kommunale utleieboliger, boligsosial handlingsplan

| 1000 kroner                   | Investeringsbevilgninger<br>tom. 2019 | Regnskap tom<br>2019 | prosjektavvik | Endret<br>prognose |
|-------------------------------|---------------------------------------|----------------------|---------------|--------------------|
| Boliger Nustadbakken          | 18 390                                | 15 627               | 2 762         | -                  |
| Boliger Nustadjordet          | 46 675                                | 32 615               | 14 060        | -                  |
| Kjøp og salg av boliger       | - 5 000                               | -                    | - 5 000       | -                  |
| Kjøp og salg av utleieboliger | 20 020                                | 9 818                | 10 202        | -                  |
| <b>Sum</b>                    | <b>80 085</b>                         | <b>58 061</b>        | <b>22 024</b> | <b>-</b>           |

Både Nustadjordet og Nustadbakken må påregnes budsjettoverskridelser. Hvor mye det dreier seg om kommer vi tilbake til. Nustadjordet har en konflikt med prosjekterende konsulenter. Juridisk hjelp er innhentet og det er uvisst om det blir en rettslig tvist. Det har ikke vært noe kjøp eller salg av boliger i perioden.

### Boliger Nustadbakken

Avvik prognose for investeringen totalt: Det antas at store deler av reservene vil gå med til økte kostnader til grunnarbeider og oppgjør etter mengdekontroll pga. store avvik og mangler i grunnlaget fra konsulentene. Det er sannsynlig at det vil være behov for tilleggsbevilgninger.

Estimert ferdig tredje kvartal 2020. Fremdriften er noe usikker med tanke på kvaliteten på anbudsgrunnlaget. Prosjektet ligger minst seks uker etter opprinnelig fremdriftsplan, men har ikke fått ytterligere forsinkelser i siste periode. Det kan være fare for ytterligere forsinkelser når tekniske fag starter, avhengig av kvaliteten på grunnlaget.

Risiko for ytterligere forsinkelser og kostnadsoverskridelser ligger i mangler i grunnlaget, og uenighet om honorar til konsulenter. Det jobbes iherdig med å få kontroll på grunnlaget og håndtere dette.

Kvaliteten på bygget ser ikke ut til å lide under problemene. Godt samarbeid med entreprenøren har holder kontroll på kvaliteten. Det er et overordnet mål å fortsatt levere på god kvalitet.

Det forventes at det vil være behov for tilleggsbevilgninger. Omfanget av behovet er usikkert og avhengig av prosess med honorar til konsulenter.

Det forventes tett bygg i årsskiftet.

**Boliger Nustadjordet**

Politiske vedtak av 16.04.2018-Sak 4/18, 18.04.2018-Sak 3/18, 19.04.2018-Sak 23/18, 03.05.2018, Sak 36/18, oppføring av nye omsorgsboliger. (Utbygging Nustadjordet)

Prosjektet er godt i gang, grunnarbeider 65 prosent ferdig og oppsetting av grunnmurer er ferdigstilt, betongarbeider vil bli avsluttet til juli, oppstart trearbeider fra august. Tett tak i slutten av september, anslått ferdig utvendig i desember. Prosjektet ligger 14 uker etter plan, foreløpig overlevering er estimert til april/mai 2020. Fremdriften går nå uten avvik til fremdriftsplan.

Pr. 19.09.2019 er det brukt 33,5 mill. kroner av totalbudsjettet på 59,6 mill. kroner netto. Reserver er oppbrukt/pluss mer, det foreligger ingen eksakt oversikt på dette enda. Overskridelsene skyldes dårlig prosjektering fra våre konsulenter, det forventes å søke om mer penger til reservene. ca. 15 mill. kroner er estimert brukt av reserver på 12,3 mill. kroner brutto

Tiltak mot konsulentgruppen WSP teknikk er i gang, advokat og ekstern byggherrebeistand er etablert.

**Kjøp og salg av boliger**

Det har ikke vært aktivitet på dette prosjektet.

**Næringsutvikling, næringstomter, næringsbygg**

| 1000 kroner                                  | Investeringsbevilgninger<br>tom. 2019 | Regnskap tom<br>2019 | prosjektavvik | Endret<br>prognose |
|----------------------------------------------|---------------------------------------|----------------------|---------------|--------------------|
| Frier vest as, næringsarealer                | -                                     | -                    | -             | -                  |
| Horisont næringsbygg inkl. Kystkultursenter  | 8 400                                 | 8 840                | - 440         | -                  |
| Kjøp, opparbeidelse og salg av næringstomter | - 1 618                               | - 1 805              | 187           | -                  |
| Skjerkøya, kjøp og salg næringstomter        | 10 173                                | 702                  | 9 471         | -                  |
| <b>Sum</b>                                   | <b>16 955</b>                         | <b>7 737</b>         | <b>9 217</b>  | <b>-</b>           |

Ingen aktivitet siste tertial.

**Skjerkøya, kjøp og salg næringstomter**

Alt er solgt eller bortbestilt, hele feltet er solgt for prisantydning. Prosjektet er foreløpig ferdig.

**Oppgradering kommunale bygg**

| 1000 kroner                                   | Investeringsbevilgninger<br>tom. 2019 | Regnskap tom<br>2019 | prosjektavvik | Endret<br>prognose |
|-----------------------------------------------|---------------------------------------|----------------------|---------------|--------------------|
| Oppgradering og ombygging kommunale bygg      | 41 558                                | 36 197               | 5 361         | -                  |
| Opprustning vellokalet/Fogdegaarden Stathelle | 1 506                                 | 684                  | 822           | -                  |
| <b>Sum</b>                                    | <b>43 064</b>                         | <b>36 881</b>        | <b>6 183</b>  | <b>-</b>           |

**Oppgradering og ombygging kommunale bygg**

Varmepumper Krogshavn har oppstart nå i høst. Lagerhall Eik pågår. Varmepumper i Krogshavn vil være en kvalitetsforbedring som gir lavere kostnader til oppvarming. Krogshavn varmpumper innenfor budsjett.

**Opprustning vellokalet/Fogdegaarden Stathelle**

Regner med å være ferdig med opprustning av Fogdegården sommeren 2020. Bevilgningen er delt i to på Velhuset og Fogdegården.

Velhuset blir det ikke gjort noe mer med da bevilgningen ikke rekker til å sette dette helt i stand. Velhuset er ferdig så langt innenfor bevilget beløp..

Fogdegården har et elektrisk anlegg som ikke er godkjent av DLE. Dette tar mesteparten av bevilgningen. Det må forventes overskridelser på prosjektet når kommunestyret har vedtatt utleie. Det skal anlegges HC-toaletter og kjøkken, pluss generell oppussing av lokalene. Vi setter i gang uten full finansiering. Kontraktsforhandlinger pågår. Leietaker er bestemt. Leietaker i Fogdegården regner med å starte sin virksomhet høsten 2020

**Startlån husbanken**

| 1000 kroner        | Investeringsbevilgninger<br>tom. 2019 | Regnskap tom<br>2019 | prosjektavvik | Endret<br>prognose |
|--------------------|---------------------------------------|----------------------|---------------|--------------------|
| Startlån husbanken | -                                     | - 9 357              | 9 357         | -                  |
| <b>Sum</b>         | <b>-</b>                              | <b>- 9 357</b>       | <b>9 357</b>  | <b>-</b>           |

Startlån og tilskudd er for personer som ikke får lån i vanlig bank til kjøp av bolig, og som ikke har mulighet til å spare. Søknad om startlån behandles og utbetales via kommunen søkeren bor i. Startlån er et viktig virkemiddel som bidrar til at kommunen når målsetningene i boligsosial handlingsplan om å kunne eie egen bolig. Prosjektet går i null siden midlene kun viderefremmes fra Husbanken. Pr september 2019 er det utbetalt til sammen 28,5 mill. kroner. Disponerte, ikke utbetalte startlånsmidler for 2018/2019 er på 31 mill. kroner. For 2019 er det tatt opp startlån hos Husbanken på 35 mill. kroner iht. opprinnelig vedtatt budsjett og 25 mill. kroner iht. budsjettjustering i september.

**Utbygging Grasmyr, framtidens ungdomsskole mv.**

| 1000 kroner                                                 | Investeringsbevilgninger<br>tom. 2019 | Regnskap tom<br>2019 | prosjektavvik  | Endret<br>prognose |
|-------------------------------------------------------------|---------------------------------------|----------------------|----------------|--------------------|
| Grasmyr, basishall                                          | 11 620                                | 3 691                | 7 929          | -                  |
| Grasmyr, idrettshall                                        | 12 450                                | 4 711                | 7 739          | -                  |
| Grasmyr, kulturskole                                        | 11 620                                | -                    | 11 620         | -                  |
| Grasmyr, nærmiljøanlegg                                     | 3 320                                 | 1 065                | 2 255          | -                  |
| Grasmyr, offentlig infrastruktur skoleområdet               | 1 680                                 | -                    | 1 680          | -                  |
| Grasmyr, programmering, planlegging og usikkerhetsavsetning | 49 000                                | 12 357               | 36 643         | -                  |
| Grasmyr, skolebygg                                          | 68 890                                | 21 277               | 47 613         | -                  |
| Grasmyr, svømmehall                                         | 24 900                                | 7 570                | 17 330         | -                  |
| <b>Sum</b>                                                  | <b>183 480</b>                        | <b>50 671</b>        | <b>132 809</b> | <b>-</b>           |

Kommunestyret vedtok i sak 105/17 videre arbeid med forprosjektet for ny ungdomsskole på Grasmyr. I tillegg til undervisningslokaler skal det bygges kulturlokaler, idrettshall, svømmeanlegg og lokaler til flyktningetjenesten og voksenopplæringen.

En utredningen har vist at eksisterende Grasmyrhall bør erstattes med en ny hall. I prosjektet er det derfor lagt inn utbygging av to idrettshaller. Kommunestyret ønsket en egen utredning om muligheter

for lokaler for flyktningetjenesten og voksenopplæringen i bygget til Grasmyr ungdomsskole. Kommunestyret vedtok i sak 38/18 at Grasmyr ungdomsskole skal bygges om til lokaler for disse tjenestene. For å få god utnyttelse av bygget og styrke det tverrfaglige arbeid med inkludering i utdanning og arbeidsliv, ble det vedtatt at også Frisk Bris og Talenhuset for ungdom skal samlokaliseres i bygget.

Det ble i 2018 gjennomført en omfattende konkurranse for utbygging av ny ungdomsskole med kultur og idrettsanlegg. Backe Vestfold Telemark AS ble valgt som vinner. Vinnerprosjektet er utarbeidet i samarbeid med SPINN Arkitekter AS og IN'BY AS som landskapsarkitekter.

Kommunen har i sammen med entreprenør og arkitekter videreutvikle prosjektet. Ferdig forprosjekt ble lagt fram for kommunestyret i møtet 20. juni og behandlet i sak 27/19. Det ble da fattet endelig vedtak om utbygging. Kontrakt for gjennomføring ble inngått med entreprenør 21. juni.

Anleggsarbeidet startet opp 29. juli. Avtalt frist for overlevering av ferdig bygg og anlegg er 01.06.21. Formannskapet skal følge opp prosjektet på vegne av kommunestyret og prosjektledelsen utarbeider månedsrapporter som gjennomgås i formannskapsmøtene.

I K-sak 27/19 er det vedtatt at det skal legges fram egne saker til politisk behandling (pkt. 5 og 6 i vedtaket). Det gjelder:

- Avhending og etterbruk av lokaler som blir ledige.

Det er forutsatt at inntekter på 31 mill. kroner fra salg av ledige eiendommer, skal inngå i finansieringen av prosjektet. Kommunestyret vedtok i mars i år, sak 14/19, mandat for å utrede avhending og etterbruk av eiendommer og lokaler som blir ledige. Utredningene skal legges fram til politisk behandling i løpet av 2019. To arbeidsgrupper arbeider med utredningene. Det er omfattende arbeid og det vil bli vanskelig å klare politisk behandling i løpet av året. Det vil bli prioritert å få utredningen om avhending av eiendommer først fram til politisk behandling.

- Forprosjekt ombygging av lokalene til Grasmyr ungdomsskole.

En prosjektgruppe arbeider med et forprosjektet. Gruppen skal både planlegge bygningsmessige forhold, men også faglige og organisatoriske forhold. Arbeidet må ses i sammenheng med oppfølging av kommunens Velferdspolitiske handlingsplan (jfr. k.sak 91/18). Å få flere ung og flyktninger i utdanning og arbeid er et satsingsområde i denne planen.

- Organisering av arbeid med utsmykking.

Det er utarbeidet forslag til organisering og føringer for arbeidet med kunstnerisk utsmykking. Forslaget vil bli lagt fram til politisk behandling i november/desember.

- Vedlikeholdsbehov /oppgradering av skolelokaler og utemiljø for småtrinn/mellomtrinn.

Det vil bli gjennomført et utredningsarbeid med forslag til tiltak. Arbeidet vil bli koordinert med utredningen av etterbruk av lokaler som blir ledige ved utbyggingen på Grasmyr.

- Helhetlig og godt busstilbud til ungdommene som bor utenfor Langesund halvøya.

Det arbeides med å planlegge framtidige kultur- og fritidstilbud for ungdom. I arbeidet ser man på både tilbud knyttet til den nye ungdomsskolen på Grasmyr og tilbud andre steder i kommunen. Behov og muligheter for transporttilbud til ungdom vil være en del av utredningen.

Økonomi

Prosjektet har en vedtatt kostnadsramme på 606 mill. kroner ekskl. mva. Budsjettrammen for ny ungdomsskole med kultur og idrettsanlegg, er på 487 mill. kroner ekskl. mva. De øvrige midlene er avsatt til delprosjektet med ombygging av Grasmyr ungdomsskole, til plan og utredningsarbeid. I budsjettrammen ligger også en ikke disponert usikkerhetsmargin. Prosjektet skal finansieres med 54 mill. kroner i «Spillemidler», 31 mill. kroner fra salg av ledige eiendommer og 521 mill. kroner i lån.

**Vann, avløp, renovasjon**

| 1000 kroner                           | Investeringsbevilgninger<br>tom. 2019 | Regnskap tom<br>2019 | prosjektavvik | Endret<br>prognose |
|---------------------------------------|---------------------------------------|----------------------|---------------|--------------------|
| Investeringer iht Vann- og avløpsplan | 239 880                               | 225 298              | 14 582        | -                  |
| <b>Sum</b>                            | <b>239 880</b>                        | <b>225 298</b>       | <b>14 582</b> | <b>-</b>           |

Investeringsrammen er etablert for å samle investeringsprosjekter innenfor områdene vann, avløp og renovasjon. Aktiviteten innenfor rammen er i hovedsak fornyelse og forlengelse av eksisterende vann- og avløpsnett. Rammen dekker også investeringer i maskiner og utstyr innenfor samme område. Rammebevilgning for 2019 var 30 mill. kroner. Rammen er vedtatt i budsjettet for 2019.

Hovedaktivitetene i 2019 har vært rehabilitering av pumper, rørgalleri og styringssystem i Høgenhei høydebasseng. Samtidig har det foregått utskifting av vann- og avløpsledninger i Hydal området og i Storgaten i Langesund. Investeringsrammen benyttes også til utskifting av maskiner og utstyr. I 2019 er det anskaffet to arbeidsbiler. Høsten 2019 er det planlagt etablering av vaskehall for maskiner og utstyr innenfor VA-sektoren. I samarbeid med Nye Veier anlegges det vann- og avløpsanlegg fra Nylende til Langrønningen. Prosjekteringsarbeid i forbindelse med sanering av vann- og avløpsledninger til Stoa avløpssone vil pågå høsten 2019.

Majoriteten av prosjektene i rammen er løpende og avsluttes ikke. Det forventes at hele investeringsrammen kommer til anvendelse i 2019.

**Veg og trafikksikkerhet**

| 1000 kroner                     | Investeringsbevilgninger<br>tom. 2019 | Regnskap tom<br>2019 | prosjektavvik  | Endret<br>prognose |
|---------------------------------|---------------------------------------|----------------------|----------------|--------------------|
| Aksjon skoleveg                 | 1 950                                 | 6 133                | - 4 183        | -                  |
| Veg- og trafikksikkerhetstiltak | 31 046                                | 28 806               | 2 240          | -                  |
| <b>Sum</b>                      | <b>32 996</b>                         | <b>34 938</b>        | <b>- 1 943</b> | <b>-</b>           |

Formålet med investeringsrammen er fremme veg- og trafikksikkerhetstiltak i kommunen. Aktivitetene innenfor rammen er i hovedsak trafikksikkerhetstiltak samt utskifting av maskiner og utstyr som benyttes til vegformål. Årlig rammebevilgning er 3,6 mill. kroner. Rammen er vedtatt i budsjettet for 2019.

**Aksjon skoleveg**

Aksjon skoleveg dekker investering på skolevei. Dette er prosjekter som gjennomføres etter en vedtatt trafikksikkerhetsplan og det mottas tilskudd fra Telemark fylkeskommune. Formålet med investeringsrammen er sikre skolebarn trygg vei til skolen. Prosjektet er et samarbeid mellom Bamble kommune, Telemark fylkeskommune og Statens vegvesen. Tilskuddet fra staten dekker fra 50 – 70 prosent av investeringskostnadene ved Aksjon skoleveg prosjekter. Resterende dekkes av kommunens

investeringsramme for veg- og trafikksikkerhetstiltak. Tiltakene prioriteres etter gjeldende trafikksikkerhetsplan som er vedtatt i sak 116/16, vedtak K1519.

Aksjon skoleveg er et løpende prosjekt og blir budsjettert opp etter hvilket tiltak prosjektet omhandler det respektive år. For 2018 var det fortau langsmed Rønholtveien som gjaldt, fremdriften i prosjektet er noe forsinket grunnet større omfang enn først forutsett. Prosjektet er planlagt ferdig i løpet av juni 2019. Prosjektet har pådratt seg betydelig større kostnader enn først beregnet. Avhengig av mulig og evt. nivå på ekstra tilskudd fra fylkeskommunen, så vil overskridende kostnader måtte bli finansiert fra ramme VEG i 2020. Allerede vedtatte og gjennomførte aksjon skoleveg tiltak i 2019 er «kiss and ride» løsninger ved Uksodden- og Sundby barnehager. Dette er prosjekter støttet av Telemark fylkeskommune. Når inntektene fra tilskuddene er overført vet vi hvor stort overforbruket på rammen vil bli.

### Veg- og trafikksikkerhetstiltak

Veg- og trafikksikkerhetstiltak dekker investeringer til mindre prosjekter samt innkjøp av maskiner og utstyr. Formålet med investeringsrammen er å fremme veg- og trafikksikkerhetstiltak i kommunen. Aktivitetene innenfor rammen er i hovedsak trafikksikkerhetstiltak samt utskifting av maskiner og utstyr som benyttes til vegformål. Årlig rammebevilgning er 3,6 mill. kroner. Rammen er vedtatt i budsjettet for 2019.

For 2019 vil store deler av rammebevilgningen gå til aksjon skoleveg. Aktiviteten innenfor investeringsrammen vil gå til mindre prosjekter å fremme trafikksikkerheten i kommunen og det var planlagt innkjøp av en arbeidsbil med kran som skal erstatte en eldre utrangert arbeidsbil. Den anskaffelsen viste seg å bli veldig kostbar og har blitt avlyst. Anskaffelsen må derfor trolig utsettes til 2020. Store deler av dette innkjøpet dekkes av maskinfond. Det er anskaffet 2 større snøfresere til vintervedlikehold av kommunale veier. I 2019 er det kjøpt inn et parti av led-armaturer til kommunale gatelys. Kommunen kjøper inn større partier med armaturer med noen års mellomrom. Dette for å få gunstig pris og kunne skifte ut gamle armaturer med mer energivennlige Led-armaturer.

## Kommunestyret

| 1000 kroner                        | Investeringsbevilgninger<br>tom. 2019 | Regnskap tom<br>2019 | prosjektavvik | Endret<br>prognose |
|------------------------------------|---------------------------------------|----------------------|---------------|--------------------|
| Bredbåndutbygging                  | 1 500                                 | -                    | 1 500         | -                  |
| Kulturhus sentrumsgården Langesund | 2 500                                 | 1 157                | 1 343         | -                  |
| Sundbykåsa gård                    | 8 262                                 | 6 158                | 2 104         | -                  |
| Udisponerte investeringsmidler     | 3 300                                 | -                    | 3 300         | -                  |
| <b>Sum</b>                         | <b>15 562</b>                         | <b>7 315</b>         | <b>8 247</b>  | <b>-</b>           |

### Bredbåndutbygging

Frist for å søke tilskudd til bredbåndsutbygging gikk ut i slutten av mai. Arbeidet forventes påbegynt våren 2020.

### Kulturhus sentrumsgården Langesund

Lager på Sentrumsgården har blitt omarbeidet flere ganger etter klager fra naboene. Bevilget ramme vil ikke holde og det kommer sak til politisk behandling når anbudene har kommet inn. Forventet ferdigstilt 2020.

### Sundbykåsa gård

Bolighuset på Sundbykåsa ønskes revet. Bolighuset er i elendig forfatning. Usikkert om rivningstillatelse vil bli gitt da boligen er SEFRAK-registrert. Sundbykåsa ønskes utviklet til et grønt aktivitetsområde for



kommunens innbyggere. Det er allerede grillplass og sittebenker der. Nyanlegg vil være skikkelige lekeapparater som kommunen ikke har i dag. Kostnadsberegning på ønskede tiltak er ikke foretatt. Prosjektgruppe er under arbeid.

## Status balansen

### Vurdering av likviditeten

Bamble kommunes likviditet er tilfredsstillende per dags dato. Dette skyldes at vi har hatt en god beholdning. Samlede bankinnskudd er på 128 mill. kroner ved utgangen av august. Av dette utgjør driftskontoen 66 mill. kroner. Likviditeten, refinansiering og låneopptak vil sees på og vurderes i oktober da vi har et låneforfall på 126 mill. kroner.

### Status fond

Ved inngangen til 2019 var det totalt 215,1 mill. kroner i driftsfond. Ved utgangen av 2. tertial var det totalt 221,1 mill. kroner i driftsfond hvor 31,6 mill. kroner var bundne driftsfond og 189,5 mill. kroner var ubundne driftsfond (disposisjonsfond). Tabellen nedenfor for fordeling pr. enhet med endring i 2019 og status pr. 2. tertial. I tillegg var det 194,3 mill. kroner i investeringsfond.

Av de ubundne driftsfondene på 189,5 mill. kroner er det politiske vedtak på 93,6 mill. kroner av disse.

| Enhet                        | Fond 1.1.19    | Endring fond 2019 | Fond pr. 2.tertiat 2019 |
|------------------------------|----------------|-------------------|-------------------------|
| Overordnet ledelse           | 2 421          | -443              | 1 978                   |
| Stabene                      | 16 497         | -1 187            | 15 310                  |
| Teknikk og samfunnsutvikling | 52 881         | -3 001            | 49 879                  |
| Skole og barnehage           | 15 436         | 332               | 15 768                  |
| Kultur og oppvekst           | 49 673         | -2 746            | 46 927                  |
| Helse og omsorg              | 19 960         | 0                 | 19 960                  |
| Felles                       | 58 212         | 13 106            | 71 318                  |
| <b>Totalsum</b>              | <b>215 079</b> | <b>6 061</b>      | <b>221 140</b>          |

Det er en netto fondsøkning pr. 2. tertial på 6,1 mill. kroner.

Tabellen nedenfor viser saldo på hvert enkelt fond av fellesfondene og bevegelsen pr 2. tertial 2019. Disse fondene er det Kommunestyret som disponerer med unntak av omstillingsfondet som disponeres av rådmann.

| Fond                                                                              | Fond 1.1.2019 | Endring fond 2019 | Fond pr. 2.tertiat 2019 |
|-----------------------------------------------------------------------------------|---------------|-------------------|-------------------------|
| Driftsfond                                                                        | 2 578         | 5 255             | 7 833                   |
| Kst. 104/17 Vedtatt bruk av driftsfondet 2018-2021                                | 30 458        | -10 128           | 20 330                  |
| K-sak 28/19 Dekke evt varslede underskudd 2019                                    | 0             | 5 865             | 5 865                   |
| Kst 63/13 Driftsrapport 2.t., Omstillingsfond disp. av rådmann                    | 1 631         | 0                 | 1 631                   |
| K-sak 51/18, mulig behov for ekstra kapitalinnsprøying Skjærgårdshallen (ny Ksak) | 2 000         | -2 000            | 0                       |
| Langsiktig investert kapital, realvekst avsatt fra avkastningen                   | 11 150        | 4 114             | 15 264                  |
| Finansbuffer                                                                      | 8 082         | 10 000            | 18 082                  |
| P.6197 - Utvikling Frier Vest                                                     | 2 312         | 0                 | 2 312                   |
| <b>Totalsum</b>                                                                   | <b>58 212</b> | <b>13 106</b>     | <b>71 318</b>           |

Fellesfondene utgjør ved inngangen til 2019 58,2 mill. kroner og pr.2. tertial 71,3 mill. kroner.

I k-sak 28/19 ved behandling av driftsrapport for 1. tertial ble det vedtatt å avsette 5,8 mill. kroner til et eget driftsfond for kunne dekke eventuelle varslede underskudd i 2019 I K-sak 51/18, ble det avsatt 2 mill. kroner for mulig behov for ekstra kapitalinnsprøyting Skjærgårdshallen.

Utover det er det ingen endringer på fellesfond etter 1. tertial.

### Stipulert bruk av disposisjonsfond 2019 enhetene

Enhetene har totalt 118 mill. kroner i disposisjonsfond pr 2. tertial. Summen inkluderer også fond bevilget av Kommunestyret. Enhetene stipulerer bruk i 2019 til 11,5 mill. kroner. Da er ikke det stipulerte underskuddet på Helse og omsorg 11,6 mill. kroner (16,8 – 2,6 mill. kroner) og Skole og barnehage 5,9 mill. kroner (6,2 -0,4) tatt med under stipulert bruk.

|                                           | Disp.fond          | Stipulert bruk 2019 |
|-------------------------------------------|--------------------|---------------------|
| Rådmann                                   | 1 977 639          |                     |
| Stab                                      | 14 713 750         |                     |
| Tekniske tjenester og eiendomsforvaltning | 34 567 231         | 3 815 210           |
| Skole og barnehage                        | 13 116 418         | 1 850 150           |
| Kultur og oppvekst                        | 38 916 540         | 3 258 604           |
| Helse og omsorg                           | 14 733 539         | 136 541             |
|                                           | <b>118 025 117</b> | <b>11 492 719</b>   |

**Stab:** Det er usikkert hvor mye som evt må brukes i 2019

**Tekniske tjenester og eiendomsforvaltning** har til sammen disposisjonsfond på totalt 34,6 mill. kroner. Enheten stipulerer bruk i 2019 til 3,8 mill. kroner.

- 2 mill. kroner av maskinfond til firmabiler og maskiner til Miljøserviceavdeling
- 150 000 til opparbeidelse av Rønholt krysset
- 500 000 til områdeplan Langrønningen
- 785 000 til reguleringsplan Langesund ytre
- 200 000 områdeplan Grasmøy – overføres til detaljplanlegging av boligfelt
- 50 000 Øyhopping
- 130 000 miljøtiltak i landbruket, etter søknad

**Skole og barnehage** har til sammen disposisjonsfond på totalt 13,1 mill. kroner. Enheten stipulerer bruk i 2019 til 1,9 mill. kroner i tillegg til stipulert underskudd på 6,2 mill. kroner som må dekkes av fond. 300 000 av underskuddet anbefales bevilget i saken.

- 1,26 mill. kroner til nærmiljøanlegg Rugtvedt, ref K-sak 23/19.
- 600 000 til diverse kostnader ifm uteområder barnehagene og økning bemanning

**Kultur og oppvekst** har til sammen disposisjonsfond på totalt 38,9 mill. kroner. Enheten stipulerer bruk i 2019 til 3,3 mill. kroner.

- 1,5 mill. kroner til enslige mindreårige og flyktningarbeid.
- 285 000 kroner til oppgradering sentrumsgården, etablering av galleri Pop, forprosjekt kystkultursenter.
- 897 000 kroner, gjelder bruk av midler bevilget av K-styret. Langøya og kystkultur, tilskudd til lag og foreninger, musikk- og festivalbytiltak og nærmiljøtiltak.
- 577 000 kroner til å dekke samhandlingskonferansen tema psykisk helse og nytt låssystem frivillighetssentralen.

**Helse og omsorg** har til sammen disposisjonsfond på totalt 14,7 mill. kroner. Enheten stipulerer bruk i 2019 på 136 000 kroner i tillegg til stipulert underskudd på 14,2 mill. kroner som må dekkes av fond. 2,6 mill. kroner anbefales bevilget i saken.